

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Rapport uitvoering Motie#21 door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Inventarisatie en beoordeling van het gebruik van afkomstgerelateerde
persoonsgegevens, in het bijzonder in risicomodellen.

Datum	31 oktober 2022
Status	Definitief

Colofon

Afzendgegevens

BZK - Directie CIO &
Informatiemanagement

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/bzk

Inhoud

1	Inleiding—4
2	Opzet en uitvoering motie 21—6
2.1	Scope van het onderzoek—6
2.2	Aanpak en verantwoording onderzoek—6
3	Samenvatting onderzoeksresultaten—8
4	Bevindingen—9
4.1	Directies kerndepartement—9
4.1.1	Constitutionele Zaken en Wetgeving—9
4.1.2	Mensen en Middelen - Communicatie—13
4.1.3	Mensen en Middelen - Personeel en Organisatie—14
4.1.4	DGDOO - CIO Rijk—16
4.1.5	DGDOO - Directie Inkoop-, Facilitair- en Huisvestingsbeleid Rijk i.o.v. Directie Ambtenaar en Organisatie—17
4.1.6	DG Koninkrijksrelaties—24
4.1.7	Bureau Algemene Bestuursdienst—26
4.2	Uitvoeringsorganisaties—27
4.2.1	Nationaal Coördinator Groningen—27
4.2.2	P-Direkt—28
4.2.3	Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR)—31
4.2.4	Doc-Direkt—31
4.2.5	Logius—33
4.2.6	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RVIG)—36
4.3	Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's)—44
4.3.1	Kiesraad—44
4.3.2	Kadaster—47

1 Inleiding

Motie#21

In het debat van 19 januari 2021 over het rapport 'Ongekend Onrecht' van de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag¹ is bij motie van het lid Marijnissen (SP) c.s. verzocht om "een voorstel te doen hoe overal binnen overheidsinstellingen vervuilde data, risicomodellen en het gebruik van nationaliteit worden opgeruimd". Uitvoering van deze motie vindt plaats met inachtneming van het verzoek van lid Klaver (GroenLinks) c.s. om hierbij niet alleen te kijken naar nationaliteit, maar ook naar etniciteit en geboorteplaats³. In het vervolg worden beide moties aangeduid met "Motie#21".¹

Met deze rapportage ontvangt uw Kamer de resultaten van de uitvoering van de Motie#21 door mijn ministerie.

Interdepartementale aanpak

Met de brief van 8 april 2021 informeerde de staatssecretaris van BZK, mede namens de staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst, de staatssecretaris Toeslagen en Douane en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Kamer over de uitwerking van het gevraagde voorstel.

In de brief is toegelicht dat in de interpretatie van het kabinet de motie betrekking heeft op onrechtmatig of oneigenlijk gebruik van afkomstgerelateerde persoonsgegevens met een focus op het gebruik in risicomodellen en dat de uitvoering plaatsvindt in de volgende drie fasen:

Fase 1

In deze fase vindt de inventarisatie plaats waar afkomstgerelateerde gegevens een rol spelen. Dit gebeurt langs drie sporen:

- a) een juridische analyse van relevante wet- en regelgeving op het beleidsterrein;
- b) een doorlichting van de departementale verwerkingenregisters;
- c) een actieve zoektocht binnen het ministerie naar processen en systemen waar afkomstgerelateerde gegevens worden gebruikt. van het verwerken van afkomstgerelateerde persoonsgegevens, waaronder het gebruik in risicomodellen,

Fase 2

Deze fase betreft de toetsing in hoeverre er sprake is van (on)rechtmatig of (on)eigenlijk gebruik van afkomstgerelateerde persoonsgegevens in de aangetroffen risicomodellen. De juristen van elke overheidsorganisatie beoordelen de verwerking van deze afkomstgerelateerde persoonsgegevens op verschillende aspecten.

Op basis van non-discriminatiewetgeving kijken zij of er sprake is van onrechtmatig onderscheid en met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) wordt getoetst op rechtmatigheid en oneigenlijk gebruik

Fase 3

Rectificeren of wissen. Betreft het opruimen van onrechtmatig of oneigenlijk verwerkte data, en de gelieerde risicomodellen op basis van uitkomsten van de beoordeling (fasen 1 en 2).

¹ **Meer specifiek:** De uitvoering Motie#21 betreft het tweede deel van de motie Marijnissen (Kamerstukken II 2020/21, 35510, nr. 21) en het eerste deel van de motie Klaver c.s. (Kamerstukken II 2020/21, 35510, nr. 16).

De Staatsecretaris van BZK coördineert de uitvoering van de motie. Uw Kamer is periodiek geïnformeerd per Kamerbrief door de staatsecretaris van BZK over de stand van zaken van de uitvoering van Motie#21 voor BZK en de andere ministeries, te weten op 21 oktober 2021 jl. met een eerste voortgangsrapportage² gevolgd op 23 mei 2022 jl. met een tweede³.

Rapportage BZK

Deze rapportage geeft BZK-breed een antwoord op de vragen naar rechtmatig en eigenlijk gebruik van afkomstgerelateerde persoonsgegevens. Korthedshalve wordt naar fasen 1 en 2 verwezen met de term “onderzoek”.

Hoofdstuk 2 beschrijft de opzet en uitvoering van de motie door BZK. Gestreefd is naar uniformiteit waar mogelijk en wenselijk, met respect voor de diversiteit van processen en de daaraan verbonden gegevensverwerkingen. Hoofdstuk 3 beschrijft een samenvatting van de belangrijkste bevindingen. Hoofdstuk 4 biedt voor elke organisatie een beknopte samenvatting van bevindingen.

Met de afronding van dit onderzoek ontstaat een beeld van de benodigde opvolging in fase 3, waarin onrechtmatige en oneigenlijke verwerkingen worden beëindigd. Deze opvolging is beschreven in hoofdstuk 3.

² Kamerstukken 26 643 en 32761, nr 790

³ Kamerstukken 26 643 en 32761, nr 855

2 Opzet en uitvoering motie 21

2.1 Scope van het onderzoek

BZK heeft de uitvoering breed opgepakt en alle directoraten-generaal's, uitvoeringsdiensten, agentschappen en zbo's (in het vervolg wordt naar deze organisaties kortheidshalve ook verwezen met BZK-organisaties) gevraagd tot uitvoering van de Motie#21 over te gaan.

In overeenstemming met het eerder met u gedeelde Plan van Aanpak⁴, is er breder gekeken dan de motie vroeg. Er is niet alleen gekeken naar risicomodellen, maar naar alle processen waar afkomstgerelateerde gegevens worden geregistreerd/verwerkt. Daarbij is niet alleen naar nationaliteit, etniciteit en geboorteplaats gekeken (zoals de motie aangeeft), maar naar alle afkomstgerelateerde indicatoren gekeken zoals genoemd in 2.2.

De AIVD is niet in deze inventarisatie opgenomen. De Wiv kent de AIVD algemene bevoegdheid toe om persoonsgegevens te verwerken (de artikelen 17 t/m 19 Wiv). Er geldt een beperking voor het verwerken van persoonsgegevens wegens godsdienst, levensovertuiging en ras (artikel 19 derde lid). Voor zo ver de dienst gebruik maakt van risicomodellen in de zin van geautomatiseerde data analyse geldt nog als bijzondere regeling dat geen maatregelen mogen worden getroffen jegens een persoon uitsluitend gebaseerd op de uitkomst van een dergelijke geautomatiseerde analyse (artikel 60 Wiv). Op de correcte naleving van de bepalingen uit de Wiv wordt toezicht gehouden door de CTIVD.

Tot slotte zijn in de inventarisatie de Hoge Colleges van Staat buiten beschouwing gelaten. Een kenmerk van de Hoge Colleges van Staat (HoCaStas) is dat ze (grond)wettelijk bepaald onafhankelijk zijn. Zij hebben daarmee een zelfstandige functie met specifieke taken en vallen daardoor ook niet onder een directe ministeriele verantwoordelijkheid.

2.2 Aanpak en verantwoording onderzoek

Er is binnen de onderdelen van het ministerie van BZK een vragenlijst uitgezet die heeft geleid tot de nu beschikbare inventarisaties van vastleggingen van afkomstgerelateerde gegevens in processen. In die gevallen waar uit de inventarisatie is gebleken dat er afkomstgerelateerde gegevens worden verwerkt, is door het onderdeel de gegevensverwerking getoetst op grondslag, doelbinding, proportionaliteit, subsidiariteit en op onrechtmatig onderscheid (discriminatie-toets). Het overzicht met verwerkingen van deze afkomstgerelateerde gegevens is door een beoordelingsteam van privacy specialisten en – juristen gereviewed op juistheid en volledigheid van de hierboven genoemde aspecten. Op basis van non-discriminatie wetgeving is bovendien gekeken of er sprake was van onrechtmatig onderscheid (discriminatie). Tot slot heeft de FG het proces en de uitkomsten daarvan beoordeeld. Deze beoordeling is dat er in het kader van de AVG geen bijzonderheden zijn geconstateerd, en er geen andere onregelmatigheden dan geconstateerd in het rapport zijn vastgesteld.

Bij de inventarisatie is uitgegaan van een brede opvatting van het begrip 'afkomstgerelateerd' waarbij zowel directe verwijzingen als indirecte verwijzingen worden meegenomen:

- Nationaliteit
- Etniciteit⁵

⁴ Kamerstukken 26 643 en 32 761, nr. 812

⁵ Een etniciteit is een sociaal-culturele identiteit met gezamenlijke kenmerken als nationaliteit, verwantschap, religie, taal, fysieke kenmerken, cultuur of geschiedenis en de daaraan ontleende normen en waarden die een groep mensen of een aantal bevolkingsgroepen verbindt.

- Geboorteland
- Land van herkomst
- Geboorteland ouders
- Woonland

Registraties, processen en risicomodellen zijn doorzocht op het gebruik van bovenstaande begrippen en verwijzingen.

3 Samenvatting onderzoeksresultaten

De conclusie uit de inventarisatie is dat binnen het ministerie van BZK geen gebruik gemaakt wordt van risicomodellen en/of lijsten, die tot keuzes en/of beslissingen leiden op grond van afkomstgerelateerde indicatoren. Ook is geen verwerking aangetroffen waar sprake is van enige andere vorm van onderscheidmakend handelen op basis van afkomstgerelateerde gegevens.

Wel worden er binnen 15 van de 37 onderdelen⁶ van het ministerie van BZK afkomstgerelateerde gegevens verwerkt, verdeeld over 50 processen.

Van 47 processen is de conclusie dat de grondslag, doelbinding, proportionaliteit en subsidiariteit op orde zijn bevonden. Bij drie processen zijn constatering gedaan met bijbehorende acties:

- RVIG heeft in het proces Beheervoorziening burgerservicenummer (BV BSN) en het Foutenmeldpunt BSN (FMP) in het (concept) Besluit wijziging BRP, dd 3 oktober 2022 voorgesteld om het gegeven geboorteland en/of -plaats te schrappen uit Bijlage 3 van het Besluit BSN, de grondslag van deze verwerking. Hiermee is de afkomst van betrokkenen niet meer te herleiden vanuit geboorteland of geboorteplaats.
- Voor het proces Register Paspoortsignalerings (RPS) is in een periodieke evaluatie vanuit proportionaliteitsoverwegingen besloten door RVIG dat het gegeven 'geboorteland' niet langer opgenomen wordt in RPS, en wordt 'nationaliteit' slechts opgenomen indien dit de Nederlandse is. Deze wijziging wordt per december 2022 doorgevoerd. De staatssecretaris van BZK zal ook nagaan in hoeverre het systeem van paspoortsignaleringen nog bij de huidige maatschappelijke context past en of dit eventueel aanpassing behoeft. Hierbij worden de verschillende signaleringsgronden en de hoogte van schulden geëvalueerd. Ook wordt gekeken naar de duur van de maatregel. Dit is in de beantwoording op de vragen van de leden Westerveld en Van der Lee op 14 oktober⁷ aan uw Kamer gecommuniceerd. Indien uit deze analyse naar voren komt dat het systeem van paspoortsignaleringen hervorming behoeft zal uw Kamer hiervan te zijner tijd op de hoogte worden gesteld.
- Voor het proces inhuur (van externe personen) is geconstateerd dat er mogelijk meer afkomstgerelateerde persoonsgegevens worden verwerkt dan strikt noodzakelijk is. Het gaat hierbij om de indicator geboorteplaats. Deze bevinding is reden om te onderzoeken of in dit proces minder afkomstgerelateerde gegevens verwerkt kunnen worden.

In alle gevallen geldt dat er geen keuzes en/of beslissingen zijn gemaakt op grond van het afkomstgerelateerde gegeven en er geen nadelige gevolgen zijn voor burgers. Deze constatering leidt tot aanpassingen in de verwerkingen. Bij deze aanpassingen zal op een correcte en proportionele wijze rekening worden gehouden met eventuele opruiming van bestaande gegevens. Deze wijzigingen worden gemonitord via het reguliere risicomanagement proces.

⁶ Een onderdeel is in deze inventarisatie een uitvoeringsorganisatie, individuele directie binnen de beleidskern of zelfstandig bestuursorgaan (ZBO).

⁷ Kamerstuk 16930, nr 335.

4 Bevindingen

In dit hoofdstuk zijn, per BZK-organisatie, de bevindingen van het gebruik van afkomstgerelateerde persoonsgegevens in de aanwezige risicomodellen en processen (cq taakgebieden) in kaart gebracht.

4.1 Directies kerndepartement

4.1.1 Constitutionele Zaken en Wetgeving

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:

a. Internetconsultatie

Registratie publieksreacties op internetconsultatie van nieuwe wetgevingsvoorstellen. Er is sprake van een passief proces bij CZW. De (bijzondere) persoonsgegevens worden verwerkt nadat indiener deze zelf (ongevraagd door ontvanger) heeft aangeleverd en verwerking daarvan noodzakelijk is. Dit gebeurt alleen incidenteel, d.w.z. als betrokkenen daar zelf melding van maken, omdat zij dat in het kader van hun reactie relevant achten. Het gaat dan om gegevens als persoonsgegevens die betrokkene zelf openbaar heeft gemaakt. De verwerking wordt niet gebruikt voor een secundair doel. Incidenteel vindt wetenschappelijk onderzoek plaats op inhoud van reacties (niet op respondent-gegevens) i.v.m. evaluatie van het consultatie-instrument.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: Ten aanzien van de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens is de grondslag toestemming. Indiener heeft zijn gegevens zelf aangeleverd en gaat akkoord met verwerking van zijn (bijzondere)persoonsgegevens. Het betreft persoonsgegevens die betrokkene zelf heeft aangeleverd. De verwerking wordt niet gebruikt voor secundair doel. Incidenteel vindt wetenschappelijk onderzoek plaats op inhoud van reacties (niet op respondent-gegevens) i.v.m. evaluatie consultatie-instrument.

Proportionaliteit en subsidiariteit: de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van de persoonsgegevens van de indieners van consultatiereacties staan in verhouding tot het doel dat het verwerken van die gegevens dient. De verwerking wordt gebruikt om de reactie te registreren. Er wordt door CZW bij internetconsultatie niet gevraagd om bijzondere persoonsgegevens als etniciteit en geboorteplaats. Deze gegevens zijn in ^{Pagina 9 van 49} het begin niet nodig voor de verwerking van internetconsultatie. In

voorkomende gevallen worden persoonsgegevens als etniciteit en geboorteplaats door indieners op eigen initiatief zelf aangeleverd. De verwerking hiervan gebeurt dan vanwege de relevantie met de casus en is daardoor proportioneel. Indieners hebben daarnaast de mogelijkheid om hun reactie anoniem en zonder persoonsgegevens in te dienen. Als indieners voor deze optie kiezen worden door CZW en onderdelen BZK geen persoonsgegevens verwerkt. De verwerkte persoonsgegevens van indieners worden alleen gedeeld als indieners hier zelf voor kiezen. De verwerking van door indieners zelf aangeleverde persoonsgegevens waaronder in voorkomende gevallen persoonsgegevens als etniciteit en geboorteplaats kunnen niet op andere wijze worden verwerkt door CZW en onderdelen BZK. Daarbij is het mogelijk om gegevens bij de internetconsultatie anoniem in te dienen en wordt er door CZW en onderdelen BZK niet gevraagd naar afkomst gerelateerde gegevens

b. Juridisch adviseren

Juridische advisering aan alle organisatieonderdelen van het ministerie, alle aanverwante organisaties, zoals zbo's en hoge colleges van staat en aan andere ministeries. De vaststelling, de uitoefening of de onderbouwing van een rechtsvordering, in een gerechtelijke procedure dan wel in een administratieve of buitengerechtelijke procedure. De vaststelling, de uitoefening of de onderbouwing van een rechtsvordering, in een gerechtelijke procedure dan wel in een administratieve of buitengerechtelijke procedure.

Het gaat dan persoonsgegevens die de betrokkene zelf doelbewust openbaar heeft gemaakt en/of waarvan verwerking noodzakelijk is om een rechtsvordering in te stellen, uit te oefenen of te onderbouwen. Er is sprake van een passief proces bij CZW. De (bijzondere) persoonsgegevens worden verwerkt nadat indiener deze zelf heeft aangeleverd en verwerking daarvan noodzakelijk is. Dit gebeurt alleen incidenteel, d.w.z. als procespartijen daar zelf melding van maken, omdat zij dat relevant achten voor het instellen, uitoefenen of onderbouwen van hun rechtsvordering.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: De grondslag voor verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens is het algemeen belang en toestemming, uitzonderingsgrond AVG artikel 9, lid 2 sub a. De bijzondere persoonsgegevens worden ongevraagd door indieners zelf aangeleverd en ten behoeve van de juridische advisering verwerkt. Advisering van de SG en bewindspersonen of onderdelen van BZK ten behoeve van maatschappelijke, sociale en politieke vraagstukken valt binnen deze grondslag. Daarbij ziet de verwerking van deze (bijzondere) persoonsgegevens op gegevens die door indiener zelf zijn aangeleverd. Het betreft

persoonsgegevens die de betrokkene zelf doelbewust openbaar heeft gemaakt en/of waarvan verwerking noodzakelijk is om een rechtsvordering in te stellen, uit te oefenen of te onderbouwen.

Proportionaliteit en subsidiariteit: de verwerking van persoonsgegevens, waaronder nationaliteit en geboorteplaats, ziet toe op door indieners zelf aangeleverde gegevens. Bij juridische advisering wordt aan indieners niet gevraagd om nationaliteit en geboorteplaats en zijn dergelijke gegevens in principe niet nodig voor juridische advisering. Deze persoonsgegevens worden in de regel dan ook niet verwerkt door CZW met betrekking tot juridische advisering. Door indieners worden in voorkomende gevallen echter persoonsgegevens als nationaliteit en geboortejaar met een reden zelf aangeleverd. De verstrekte persoonsgegevens zijn dan nodig voor de verdere afhandeling van de juridische advisering en worden dan ook verwerkt. De verwerking van deze gegevens is proportioneel om daarmee te kunnen voorzien in juridische advisering ten aanzien van betrokkenen. De verwerking van deze persoonsgegevens in het kader van juridische advisering is niet onevenredig en in verhouding met het doel van de verwerking. De juridische advisering is gericht op de eigen organisatie (onderdelen BZK) en bewindspersonen. De verwerkte persoonsgegevens worden niet voor andere doeleinden gebruikt. Daarnaast worden deze persoonsgegevens ter bescherming van de privacy en eerbiediging en bescherming van de persoonlijke levenssfeer betrokkenen niet voor derden openbaar gemaakt. De verwerking van deze persoonsgegevens kan in redelijkheid niet op een andere wijze, minder ingrijpend voor betrokkenen, plaatsvinden en worden enkel verwerkt als dit noodzakelijk is voor het juridisch advies.

c. Wob/Woo-verzoeken

Behandeling van verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur/Wet open overheid.

Op basis van de Wob worden gegevens openbaar gemaakt die, als onderdeel van een bestuurlijke aangelegenheid, reeds uit anderen hoofde bij het ministerie zijn verwerkt. De rechtmatigheidstoets heeft derhalve al eerder plaatsgevonden.

Er is sprake van een passief proces bij CZW. De (bijzondere) persoonsgegevens worden verwerkt nadat indiener deze zelf heeft aangeleverd en verwerking daarvan noodzakelijk is. De openbaar te maken gegevens kunnen betrekking hebben op alles en iedereen, voor zover genoemd in documenten die gaan over een bestuurlijke aangelegenheid. Incidenteel kunnen dit ook bijzondere persoonsgegevens betreffen.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: Ten aanzien van het afhandelen van Woo-verzoeken geldt als grondslag een wettelijke verplichting (uitvoering van de Woo). Op basis van de Woo worden gegevens openbaar gemaakt die, als onderdeel van een bestuurlijke aangelegenheid, reeds bij het ministerie zijn verwerkt. De rechtmatigheidstoets heeft derhalve al eerder plaatsgevonden.

Proportionaliteit en subsidiariteit: de verwerking van persoonsgegevens van indieners van Woo verzoeken, waaronder nationaliteit en geboorteplaats, ziet toe op door indieners op eigen initiatief aangeleverde gegevens. De verwerking hiervan is proportioneel, niet onevenredig en in verhouding met het doel van de verwerking, namelijk ten behoeve van de afhandeling van Woo-verzoeken. In beginsel zijn dergelijke gegevens niet nodig voor de afhandeling van Woo-verzoeken en wordt hier ook niet om gevraagd door CZW. In voorkomende gevallen worden deze persoonsgegevens door indieners met een reden aangeleverd en is verwerking hiervan nodig voor de afhandeling van het Woo-verzoek. De door indieners verstrekte persoonsgegevens worden in het kader van de bescherming van de privacy en bescherming en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer niet openbaar gemaakt voor derden. Met betrekking tot alle informatie die onder het bestuursorgaan berust en vatbaar is voor openbaarmaking op grond van de Woo worden hierin verwerkte persoonsgegevens waaronder nationaliteit en geboorteplaats niet openbaar gemaakt. Aan derden waarvan persoonsgegevens zijn opgenomen in documenten die onder het bestuursorgaan berusten en onderwerp zijn van een Woo-verzoek en waarvan mogelijk de documenten (deels) openbaar worden gemaakt wordt in voorkomende gevallen ter bescherming van de privacy gevraagd om zienswijze te geven. De verwerkte persoonsgegevens van indieners van Woo-verzoeken en van derden (onder het bestuursorgaan berustende informatie) ten behoeve van Woo-verzoeken worden niet voor andere doeleinden gebruikt. De verwerking van deze persoonsgegevens kan in redelijkheid niet op een andere wijze, minder ingrijpend voor betrokkenen, plaatsvinden. Uit toepassing van de Woo vloeit voort dat gegevens die onder het bestuursorgaan berusten worden getoetst, waaronder verwerkte persoonsgegevens als nationaliteit en geboorteplaats, en wordt bezien of er redenen zijn om deze persoonsgegevens al dan niet openbaar te maken. In algemene zin worden persoonsgegevens als nationaliteit en geboorteplaats op grond van artikel 5.1 sub e Woo niet openbaar gemaakt.

4.1.2

Mensen en Middelen – Communicatie

- ☐ Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens; Pagina 12 van 49
- ☐ Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:

a. Maatschappelijke Correspondentie

Afzender schrijft een brief naar aanleiding van een probleem. Indien dit gerelateerd is aan afkomstgerelateerde situaties zal de schrijver deze vermelden (dit komt onder andere voor bij AVG inzageverzoeken). Hier zal in het antwoord op in worden gegaan. Brief en antwoord worden conform afspraken over maatschappelijke correspondentie geregistreerd in een centraal Document Management Systeem.

Alle binnenkomende brieven worden conform werkwijze voor maatschappelijke correspondentie geregistreerd, ook wanneer afzender zelf melding maakt van afkomstgerelateerde informatie. De inhoud van alle brieven wordt integraal opgenomen in het systeem.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: De grondslag voor verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens is het algemeen belang en toestemming, uitzonderingsgrond AVG artikel 9, lid 2 sub a. De bijzondere persoonsgegevens worden ongevraagd door indieners zelf aangeleverd en ten behoeve van maatschappelijke correspondentie verwerkt. De afkomstgerelateerde persoonsgegevens worden verwerkt nadat indiener deze zelf heeft aangeleverd en verwerking daarvan noodzakelijk is. De persoonsgegevens kunnen betrekking hebben op alles en iedereen, voor zover genoemd in de brief / correspondentie. Dit kunnen ook afkomstgerelateerde persoonsgegevens betreffen.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De afkomstgerelateerde persoonsgegevens van de afzender worden niet openbaar gemaakt, evenals eventueel afkomstgerelateerde persoonsgegevens van derden. Verwerking van de afkomstgerelateerde persoonsgegevens van afzender is beperkt tot zijn gegevens en ten behoeve van de afhandeling van de brief.

Verwerking van afkomstgerelateerde persoonsgegevens van indiener is noodzakelijk en kan niet op andere wijze plaatsvinden, immers deze worden (ongevraagd) aangereikt aan BZK.

4.1.3

Mensen en Middelen – Personeel en Organisatie

- ☐ Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- ☐ De verwerkingen van Personeel en Organisatie gelden voor alle onderdelen van BZK, uitgezonderd de ZBO's. Zij hebben, vanwege de status als een zelfstandig bestuursorgaan, een eigen verantwoordelijkheid voor de verwerking van gegevens;
- ☐ Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Indiensttreding nieuwe medewerkers Administratieve verwerking indiensttreding medewerkers en stagiaires.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit.

- ii. Geboorteplaats.
- iii. Geboorteland.

Grondslag en doelbinding: Wettelijke plicht (Loonbelasting 1964 en Wet op identificatieplicht). Voor de VOG geldt er een gerechtvaardigd belang. De werkgever moet nationaliteit van werknemer vaststellen aan de hand van een geldig identiteitsbewijs en persoonsgegevens in de personeels- en salarisadministratie opnemen.

Er zijn meerdere wettelijke regelingen van toepassing op grond waarvan de bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt namelijk: de wet op de loonbelasting 1964 (artikel 28) en de wet op de identificatieplicht (artikel 1). Ten behoeve van het P-dossier wordt door de directie P&O een kopie van het identiteitsbewijs verwerkt en aangeleverd aan P-Direkt, hetgeen de persoonsgegevens nationaliteit en geboorteplaats bevat.

Daarnaast wordt er door de werkgever een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gevraagd van nieuwe medewerkers bij het Rijk. Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) is verplicht voor alle medewerkers (inclusief alle flexibele arbeidskrachten) die bij de overheid werken.

In het P-Direkt portaal worden de door P-Direkt gevraagde persoonsgegevens (waaronder de persoonsgegevens nationaliteit, geboorteplaats en geboorteland) door de directie P&O ingevoerd ter verwerking in de personeels- en salarisadministratie. De werkgever is verplicht om de ID van de nieuwe werknemer te controleren en te bewaren. De verwerking van afkomstgegevens (nationaliteit, geboorteland en geboorteplaats) van nieuwe medewerkers en stagiaires is noodzakelijk voor een juiste personeelsadministratie en salarisadministratie. Tevens wordt een kopie van de VOG in het personeelsdossier van de medewerker opgeslagen.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De wettelijke grondslag maakt dat het doel niet met andere persoonsgegevens kan worden bereikt. De verwerkte gegevens staan in verhouding tot het doel van de verwerking. De gegevens op de VOG zijn vaste gegevens als onderdeel van de verklaring en daarmee proportioneel en kunnen niet vervangen worden door andere minder ingrijpende (persoons)gegevens.

a. Registratie externen. Administratieve verwerking registratie externe medewerkers.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit.
- ii. Geboorteplaats.
- iii. Geboorteland.

Grondslag en doelbinding: Gerechtvaardigd belang. De Rijksoverheid heeft een gerechtvaardigd belang om het risico op inlenersaansprakelijkheid te beperken.

Wanneer een inlener arbeidskrachten inhuurt van uitleners kan de inlener aansprakelijk worden gesteld voor loonheffingen en btw wanneer de uitlener niet betaalt. Inlenersaansprakelijkheid voorkomt misbruik bij de afdracht van loonheffingen en btw door inleners en uitleners van personeel. Conform de richtlijnen beschikbaar gesteld door de Belastingdienst en onderschreven door de Autoriteit Persoonsgegevens wordt de minimaal noodzakelijke set persoonsgegevens geregistreerd, waaronder nationaliteit.

Daarnaast wordt er door de werkgever een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gevraagd van externe medewerkers bij het Rijk. Werving verloopt via de inhuurdesk of zelfstandig door het inhurende onderdeel. In alle gevallen wordt een (kopie van) de VOG opgeslagen in de administratie.

Proportionaliteit en subsidiariteit: Ten aanzien van externe medewerkers worden de afkomst gegevens nationaliteit en geboorteplaats geregistreerd in het systeem, op basis van een kopie identiteitsbewijs. Dit betreffen verplicht in te vullen velden in het systeem. Tijdens de inventarisatie is geconstateerd dat afkomst indicator *geboorteplaats* mogelijk niet strikt noodzakelijk is voor het doel. Deze constatering is reden om te onderzoeken of in dit proces minder afkomstgerelateerde gegevens verwerkt kunnen worden.

In alle gevallen geldt dat er geen keuzes en/of beslissingen zijn gemaakt op grond van het afkomstgerelateerde gegeven en er geen nadelige gevolgen zijn voor (externe) medewerkers.

De resultaten en opvolging van het onderzoek wordt in het reguliere risicobeheersingsproces van BZK meegenomen.

De VOG bevat de gegevens nationaliteit, geboorteplaats en geboorteland en zijn standaard onderdeel van de VOG en niet te vervangen door andere gegevens.

b. Handmatige WID-scan (Wet Identificatie bij Dienstverlening)

Handmatige registratie in bedrijfsvoeringsysteem Personeels Management Systeem voor medewerkers die niet fysiek langs de WID scanner (ID-Scanner of ID-Reader) kunnen gaan.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats

Grondslag en doelbinding: gerechtvaardigd belang.

Registratie in PMS is nodig om het proces van indiensttreding af te ronden en om diverse bedrijfsvoering processen in gang te zetten. De persoonsgegevens nationaliteit en geboorteplaats zijn nodig om de identificatie handmatig te kunnen doen. Verwerking van afkomstgegevens (geboorteplaats en nationaliteit) is noodzakelijk omdat anders bedrijfsprocessen voor nieuwe medewerkers niet kunnen worden uitgevoerd.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De verwerkte gegevens worden niet voor andere doeleinden gebruikt. Om het doel te bereiken (identificatie van medewerkers) kan de verwerking niet met minder persoonsgegevens worden afgedaan en staan in verhouding tot het beoogde doel.

4.1.4

DGDOO – CIO Rijk

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. RIN (Rijks Identifierend Nummer)
Een nummer gekoppeld aan iemand die werkt bij de Rijksdienst. Dit nummer wordt gebruikt als koppelnummer waarmee toegang verkregen wordt tot alle relevante rijksbrede digitale en fysieke middelen). Het gaat hier om het uniek identificeren van een medewerker binnen de Rijksoverheid om een RIN te kunnen toekennen of koppelen. De gegevensverwerking vindt plaats bij de verwerker P-Direkt. CIO Rijk is opdrachtgever en, in de zin van de AVG, de verwerkingsverantwoordelijke.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- Geboorteplaats
- Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: Gerechtvaardigd belang. De persoonsgegevens worden verwerkt zodat een RIN-nummer wordt gekoppeld aan een medewerker van de Rijksoverheid om diegene een unieke identificatie te geven. De werkgever heeft de zekerheid nodig dat middelen en toegang worden uitgereikt aan de natuurlijke personen die daartoe gerechtigd zijn vanwege hun werk voor het betreffende onderdeel van de Rijksoverheid. Deze verwerking draagt zorg dat de integriteit en correctheid van de gegevens gewaarborgd is.

De verwerking van persoonskenmerken valt onder Artikel 6, eerste lid, punt f, AVG ("de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke"). Het RIN is het rechtmatige gevolg van het beëindigen van gebruik BSN als uniek persoonsreferentienummer t.b.v. bedrijfsvoering Rijk n.a.v. gerechtelijke uitspraak ECLI:NL:RBSGR:2011:BR7092, voorheen LJN BR7092, Rechtbank 's-Gravenhage, AWB 11/2937. Er worden geen bijzondere, strafrechtelijke noch wettelijk identificerende gegevens in de Beheervoorziening RIN (Rijks Identifierend Nummer) verwerkt.

Proportionaliteit en subsidiariteit: Uitgangspunt van het RIN is rijksbreed één nummer voor medewerkers ten behoeve van het toekennen van bedrijfsmiddelen. Het

RIN is in gebruik genomen ter vervanging van het BSN als uniek identificerend kenmerk voor medewerkers in de personeelsadministratie. Het RIN is deterministisch, dus kan op basis van dezelfde gegevens opnieuw worden gegenereerd. Voor het genereren van het RIN zijn daarom uniek identificerende kenmerken noodzakelijk. Het RIN zelf is een tiencijferig nummer en geeft geen informatie over de identificerende kenmerken die gebruikt zijn om het te genereren.

4.1.5 DGDOO - Directie Inkoop-, Facilitair- en Huisvestingsbeleid Rijk i.o.v. Directie Ambtenaar en Organisatie

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Migratieachtergrond rijkspersoneel
Ten behoeve van de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk worden gegevens over etniciteit (Nederlandse, westerse en niet-westerse migratieachtergrond) en geboorteland van het individu en diens ouders verwerkt.

Rapportage over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het diversiteitsbeleid, en over de stand-, in- en uitstroomgegevens van het Rijkspersoneel. P-Direkt levert aan via een aparte postbus aan de Pseudonimiseringsdienst van Beleidsinformatie een bestand met versleuteld SAP-nummer, voornaam, geslachtsnaam, geboortedatum en woonpostcode. De Pseudonimiseringsdienst verwerkt dit bestand en levert de gegevens aan via de bevragingsmodule van de tool CompeT&T. Vanuit de bevragingsmodule worden vervolgens de gevraagde gegevens geleverd, namelijk de geboortelanden. De Pseudonimiseringsdienst zet de geboortelanden om naar migratieachtergrond. Het bestand met versleuteld SAP-nummer en migratieachtergrond wordt door de Pseudonimiseringsdienst doorgezet aan de data-analist. De data-analist koppelt dit bestand o.b.v. versleuteld SAP-nummer aan een P-Direktbestand met achtergrondkenmerken zoals ministerie en schaal. Op die manier wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel medewerkers met een migratieachtergrond bij de diverse ministeries werken en in welke schaalcategorieën. Bij dit proces wordt de AVG gevolgd; om dit te borgen zijn met de ICOP afspraken gemaakt over de gegevenslevering en het aggregatieniveau van rapportage. Jaarlijkse rapportage vindt plaats in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk en het Dashboard Strategisch Personeelsbeleid Rijk, namelijk het aandeel rijks medewerkers met westerse en niet-westerse migratieachtergrond.

Pseudonimiseringsdienst (PD)

BZK/DGOO/Beleidsinformatie ontvangt gegevens van verschillende leveranciers, zoals P-Direkt en het UWV. Voor de verwerkingsdoeleinden van DGOO/Beleidsinformatie is herleidbaarheid naar individuen onnodig, zelfs onwenselijk.

Daarom is binnen team Beleidsinformatie een Pseudonimiseringsdienst (PD) ingericht. Dat zijn (maximaal) drie medewerkers die geen analist zijn binnen het personele domein. De PD wordt ingezet wanneer gegevens worden aangeleverd of uitgewisseld die direct herleidbaar zijn naar personen. De PD-

medewerkers verwerken de minimale gegevens om tot een analysebestand te komen en dat vervolgens pseudonimiseren.

Het gepseudonimiseerde bestand wordt vervolgens gedeeld met de analisten. De gedachte hierachter is dat op deze manier:

- 1) de PD-medewerkers de (herleidbare) gegevens die zij hebben niet kunnen verrijken met gegevens uit andere bronnen, en dat
- 2) de analisten alleen werken met gepseudonimiseerde bestanden die zij niet zelf kunnen de-pseudonimiseren.

Door middel van autorisaties op de verschillende mappen op de digitale schijf kunnen de PD en de analisten niet bij elkaars bestanden en is er sprake van functiescheiding.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Ten behoeve van de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk worden gegevens over etniciteit (Nederlandse, westerse en niet-westerse migratieachtergrond) en geboorteland van het individu en diens ouders verwerkt.

Grondslag en doelbinding: Toezegging Tweede Kamer, nml. Kamerstuk: motie Marcouch - Van Miltenburg (TK 2015 - 2016 30 950, 96). AVG-Grondslag: Het is noodzakelijk om gegevens te verwerken om een taak van algemeen belang (het voeren van ambtenarenbeleid) of openbaar gezag uit te oefenen. Namelijk: voldoen aan bovenstaande motie TK. En daarnaast als input voor het personeelsbeleid van het Rijk (statistische doeleinde) vanuit de coördineerde rol van de minister van BZK voor arbeidszaken (arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid).

Met betrekking tot de verwerking van bijzondere persoonsgegevens is een uitzondering van toepassing, namelijk verwerking voor statistische doeleinden;

De verdere verwerking van de gegevens met het oog op statistische doeleinden, kan als een met de aanvankelijke doeleinden verenigbare rechtmatige verwerking worden beschouwd. Zie art. 5 lid 1 sub b AVG (statistisch onderzoek is een verenigbaar doeleinde), art 9 lid 2 sub j) (uitzondering verwerking bijzondere persoonsgegevens voor statistisch onderzoek) en art 89 AVG (passende waarborgen), en art. 24 UAVG.

Proportionaliteit en subsidiariteit: Aan eisen van behoorlijkheid, transparantie, rechtmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit wordt voldaan.

Proportionaliteit: dit is de meest doeltreffende wijze om aan de motie te kunnen voldoen, waarbij geen uitvraaglast voor de doelgroep is en resultaten enkel geaggregeerd worden weergegeven.

Subsidiariteit: Migratieachtergrond is niet op andere wijze te verkrijgen dan op basis van een

gepseudonimiseerde koppeling op persoonsniveau. Voor de doelgroep zelf is er geen sprake van uitvraaglast.

b. Migratieachtergrond overheidspersoneel (t.b.v. Trends & Cijfers)

Rapportage over de stand-, instroom- en uitstroomgegevens van het overheidspersoneel naar migratieachtergrond (Openbaar Bestuur, Onderwijs, Politie en Gemeenschappelijke Regelingen). De statistische analyse wordt tot stand gebracht door een koppeling van het door BZK ontvangen ABP-bestand aan microdata van het CBS. Het populatiebestand met ABP-gegevens en versleutelde BSN wordt geüpload via de beveiligde omgeving van het CBS. CBS zet deze versleutelde BSN's om naar een voor hun te identificeren nummer. Dit bestand wordt vervolgens klaar gezet in binnen beveiligde Remote Access omgeving van het CBS. Een data-analist van afdeling Beleidsinformatie logt met een hardtoken in op deze omgeving en maakt vervolgens de koppeling tussen het populatiebestand en het CBS microdatabestand 'Gbpersoonstab: Persoonskenmerken van personen in de BRP' o.b.v. RIN. De output betreft geaggregeerde data per sector in tabelvorm. CBS controleert of deze voldoet aan de output richtlijnen van het CBS en mailt deze vervolgens naar Beleidsinformatie. Beleidsinformatie neemt de cijfers op in de jaarlijkse rapportage: publicatie Trends & Cijfers.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteland > Herkomstgroepering (=land waarmee een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf) van de overheidsmedewerkers is nodig om de vertaling te maken naar een van de drie categorieën: Nederlands, westerse of niet-westerse migratieachtergrond (conform de toen geldende definities van het CBS). Om zo de uitwerking van diversiteitsbeleid bij overheidssectoren te monitoren.

Grondslag en doelbinding: Het is noodzakelijk om gegevens te verwerken om een taak van algemeen belang (het voeren van ambtenarenbeleid) of openbaar gezag uit te oefenen. Namelijk: als input voor de coördinerende rol van de minister van BZK voor arbeidszaken in de publieke sector (statistische doeleinden).

Proportionaliteit en subsidiariteit: T.b.v. beleidsstatistiek. Aan eisen van behoorlijkheid, transparantie, rechtmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit wordt voldaan.

Proportionaliteit: dit is de meest doeltreffende wijze om aan het beleidsdoeleinde te voldoen, waarbij geen uitvraaglast voor de doelgroep is en resultaten enkel geaggregeerd worden weergegeven.

Subsidiariteit: Migratieachtergrond is niet op andere wijze te verkrijgen dan op basis van een

gepseudonimiseerde koppeling op persoonsniveau. Voor de doelgroep zelf is er geen sprake van uitvraaglast.

c. Migratieachtergrond leden Kaderwet adviescolleges (t.b.v. JBR)

Rapportage over migratieachtergrond (standgegevens) van de leden van de Kaderwet adviescolleges. De uitvraag naar migratieachtergrond van de leden gebeurt middels een anonieme online enquête. Bij deze uitvraag wordt duidelijk gemaakt dat de enquête anoniem is en de gegevens op geaggregeerd niveau worden weergegeven in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk. Hoewel de enquête anoniem is, zijn zekerheidshalve de verwerkingen gezien op de AVG. In deze jaarlijkse rapportage wordt het aandeel leden met Nederlandse, westerse en niet-westerse migratieachtergrond over alle adviescolleges vermeld.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

i. Migratieachtergrond

Grondslag en doelbinding: Het verzamelen van gegevens is gebeurd d.m.v. een enquête. Door het invullen van de enquête is toestemming een grondslag. Verder, artikel 12, derde lid, Kaderwet adviescolleges stelt dat er wordt gestreefd naar evenredige deelneming aan adviescolleges van personen behorende tot etnische of culturele minderheidsgroepen. Het monitoren vloeit voort uit de wettelijk verplichting, anders is het niet mogelijk om de stand van zaken en ontwikkeling over de jaren te volgen. Dit is bovendien in lijn met art. 25 uAVG. Daarnaast wordt toestemming gevraagd aan de leden van adviescolleges.

In lijn met bovenstaande is er een toezegging Tweede Kamer, nml. Kamerstuk: TK 30420/32637 nr. 263 en TK 24503 nr. 38. Aan eisen van behoorlijkheid, transparantie, rechtmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit wordt voldaan. Zodoende is er niet alleen sprake van een wettelijke taak, maar ook van een taak van algemeen belang; uitvoering geven aan beleid. Vraag naar migratieachtergrond (Nederlands, westers of niet-westerse migratieachtergrond) is nodig om te voldoen aan toezegging TK.

Proportionaliteit en subsidiariteit: Proportionaliteit: dit is de meest doeltreffende wijze om aan het beleidsdoeleinde te voldoen, waarbij geen uitvraaglast voor de doelgroep is en resultaten enkel geaggregeerd worden weergegeven.

Subsidiariteit: Migratieachtergrond is niet op andere wijze te verkrijgen dan op basis van een gepseudonimiseerde koppeling op persoonsniveau. Voor de doelgroep zelf is er geen sprake van uitvraaglast. De enquête is o.b.v. vrijwilligheid ingevuld. Een minder ingrijpend middel is niet mogelijk.

d. Loondiscriminatieonderzoek Rijk (eenmalig in 2020)

In 2020 heeft het loondiscriminatieonderzoek plaatsgevonden middels een online enquête. De enquête is uitgezet en verwerkt door Internetspiegel (ICTU). In de enquête werd gevraagd naar geboorteland; deze vraag was niet verplicht om in te vullen. Het antwoord is door ICTU gebruikt om de migratieachtergrond volgens CBS-definities te bepalen. De analyse op ministerie niveau is door BZK uitgevoerd op het geanonimiseerde onderzoeksbestand. Op dit bestand worden momenteel nog secundaire analyses uitgevoerd.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

i. Migratieachtergrond

Grondslag en doelbinding: T.b.v. beleidsstatistiek. Onderzoek is in opdracht van de ICOP uitgevoerd. De minister van BZK had namelijk op 18 oktober 2019 aan de Tweede Kamer aangekondigd een nader onderzoek uit te laten voeren naar de beloningsverschillen binnen het Rijk. Hierbij ging het niet alleen om het gedetailleerder in kaart brengen van de beloningsverschillen, maar ook om inzicht te verkrijgen in de factoren waar deze verschillen door veroorzaakt worden en of dit kan duiden op loondiscriminatie. Migratieachtergrond was een van deze factoren. Aan eisen van behoorlijkheid, transparantie, rechtmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit wordt voldaan.

Grondslag en doelbinding: De enquêtegegevens mogen verwerkt worden omdat toestemming verkregen is van de personen die het zelf hebben ingevuld.

In de Privacyverklaring behorende bij de enquête stond:

- a. Wie verantwoordelijk is voor het onderzoek;
- b. Welke (persoons)gegevens verwerkt worden;
- c. Uitleg over de anonieme werkwijze;
- d. Waar de antwoorden voor gebruikt worden;
- e. Wie toegang heeft tot de gegevens;
- f. Hoe en hoe lang de gegevens bewaard worden en hoe deze beveiligd worden;
- g. Recht op inzage en correctie;
- h. Passage: "In het kader van de diversiteitsambities binnen het Rijk, vragen we ook naar de etnische achtergrond van u en uw ouders. Deze vraag is vrijwillig te beantwoorden. In de paragraaf hieronder leggen we uit welke extra maatregelen worden genomen om uw privacy te waarborgen in datalevering, analyses en rapportages.

Voor rapportages met daarin het onderwerp diversiteit (etnische achtergrond) gelden specifieke richtlijnen, de belangrijkste staan hieronder:

- Geen data over organisatieonderdelen met minder dan 1.000 medewerkers.
- Geen gecombineerde gegevens zoals instroom per schaal, uitstroom naar migratieachtergrond en geslacht, etc. Dat doen we alleen op Rijksniveau.
- Minder dan 10 personen per cel? Dan worden geen cijfers weergegeven, maar staat er '<10' in de cel."
- Passage: "ICTU en het ministerie van BZK verwijderen het geanonimiseerde databestand (het is een bestand zonder voor- en achternaam en zonder zakelijke e-mailadres) maximaal 2 jaar na afronding van het eindrapport."

Verder is noodzakelijk om gegevens te verwerken om een taak van algemeen belang of openbaar gezag uit te oefenen.

Namelijk: als input voor het personeelsbeleid van het Rijk (statistische doeleinde) vanuit de coördineerde rol van de minister van BZK voor arbeidszaken (arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid). Herkomstgegevens (landniveau) van de rijksmedewerkers en hun ouders zijn nodig, om de vertaling te maken naar een van de drie categorieën: Nederlands, westerse of niet-westerse migratieachtergrond (conform de definities van het CBS).

Proportionaliteit en subsidiariteit: Aan eisen van behoorlijkheid, transparantie, rechtmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit wordt voldaan.

Proportionaliteit: dit is de meest doeltreffende wijze om migratieachtergrond te achterhalen, en zo vast te stellen of er voor deze deelpopulaties sprake was van loondiscriminatie.

Subsidiariteit: De geaggregeerde/ geanonimiseerde gegevens zijn eenmalig anoniem aangeleverd door medewerkers die hebben meegedaan aan de hiervoor opengestelde enquête. Door deze anonieme aanlevering, zijn deze gegevens strikt genomen niet onderworpen aan de AVG. De verwerking van de persoonsgegevens, waaronder etniciteit en geboorteplaats, is noodzakelijk voor de rapportages en onderzoek Rijk en kan niet op andere, minder ingrijpende wijze plaatsvinden.

e. Bestand uitkomsten WERKonderzoek 2019 overheidspersoneel

Onderzoeksbestand met gegevens over werknemers in de publieke sector die geënquêteerd zijn over hun werksituatie en werkbeleving op dat moment. De enquête is uitgevoerd door CBS (i.s.m. programma Internetspiegel van ICTU) en de enquêtegegevens zijn verrijkt met informatie uit registraties (microdata) waarover het CBS beschikt. Afdeling Beleidsinformatie heeft dit geanonimiseerde bestand over 2019 ontvangen voor mogelijke analyses t.b.v. beleids- of Kamervragen.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Koppeling enquêtegegevens aan migratieachtergrond (Nederlands, westers of niet-westerse migratieachtergrond)

Grondslag en doelbinding: De grondslag betreft toestemming, uitzonderingsgrond AVG artikel 9, lid 2 sub a.

De enquêtegegevens mogen verwerkt worden omdat toestemming verkregen is van de personen die het zelf hebben ingevuld. In de inleiding van de online enquête stond:

- a. Wie verantwoordelijk is voor het onderzoek;
- b. Wat er met de resultaten gedaan wordt en waar gepubliceerd;
- c. Dat er zorgvuldig met de gegevens wordt omgegaan: de persoonsgegevens worden gescheiden van de antwoorden.
- d. Op de privacy pagina staat:
- e. Hoe wordt omgegaan met gegevensbescherming;
- f. Welke technische en organisatorische maatregelen getroffen zijn;
- g. Recht op inzage en rectificatie.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Proportionaliteit: Verwerking van deze geaggregeerde/geanonimiseerde persoonsgegevens is alleen ten behoeve van de JBR en voor juiste rapportages over de migratie achtergrond in algemene zin noodzakelijk.

Subsidiariteit: Migratieachtergrond is niet op andere wijze te verkrijgen dan op basis van een gepseudonimiseerde koppeling op persoonsniveau. Voor de doelgroep zelf is er geen sprake van uitvraaglast. Bestand is geanonimiseerd en bevat geen BSN.

NB. Vanaf het rapportagejaar 2023 zal niet meer gerapporteerd worden over migratieachtergrond, maar de nieuwe definities van het CBS m.b.t. herkomstland gevolgd worden.

4.1.6

DG Koninkrijksrelaties

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Evacuatielijst personeel (binnen VNACS, Vertegenwoordiging van Nederland op Aruba, Curaçao en Sint Maarten).
(pre) Evacueren personeel en gezinsleden in HADR scenario Caribisch deel Koninkrijk (VNACS en onder BZK voorwaarden uitgezonden personeel).

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats.
- ii. Nationaliteit.

Grondslag en doelbinding: Gerechtvaardigd belang. Het belang dient planningsdoeleinden, ten behoeve van voorbereiden inreizen naar *first place of safety* (i.v.m. inreis- en verblijfsvoorwaarden ontvangende eiland; first place of safety).

Proportionaliteit en subsidiariteit: Proportionaliteit: het doel van de verwerking staat in verhouding tot de inbreuk voor de personen van wie de persoonsgegevens worden verwerkt. Zonder deze gegevens krijgen de personen geen toegang tot het ontvangende eiland en kunnen zij niet in veiligheid worden gebracht. De bewaartermijn is direct gekoppeld aan de registratie van de persoon als kandidaat voor evacuatie in tijden van crisis.

Subsidiariteit: het betreft eisen die door andere landen gesteld worden aan inreizen en de daartoe benodigde gegevens zijn leidend. Gegevens kunnen derhalve niet door andere gegevens worden vervangen om het doel te bereiken.

- b. Vertegenwoordiging, VNW, VNP, VNO: Opslag van persoonsgegevens in het kader van werkgeverschap (P&O).

Afkomst gerelateerde persoonsgegevens worden ihkv werkgeverschap in het proces Indiensttreding verzameld. Tot 2019 werden deze gegevens opgeslagen in het Personeelsdossier in het DMS. Sinds 2019 gebeurt dit voor VNW en VNP in Celery en is CPC de salarisadministrateur. Voor VNO worden de gegevens opgeslagen en verwerkt door EY.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Geboorteland

Grondslag en doelbinding: wettelijke verplichting vanuit werkgeverschap. Deze verplichting staat in artikel 28 van de Wet op de loonbelasting. eerste lid f

Proportionaliteit en subsidiariteit: De wettelijke grondslag maakt dat het doel niet met andere persoonsgegevens kan worden bereikt. De verwerkte gegevens staan in verhouding tot het doel van de verwerking.

- c. SSOCN voor medewerkers Rijksdienst Caribisch Nederland: proces Indiensttreding nieuwe medewerkers en stagiaires

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats
- iii. geboorteland

Grondslag en doelbinding: de werkgever moet nationaliteit van werknemer vaststellen aan de hand van een geldig identiteitsbewijs en persoonsgegevens in de personeels- en salarisadministratie opnemen. Ten behoeve van het P-dossier wordt er een kopie van het identiteitsbewijs verwerkt en aangeleverd aan SSO-CN afdeling P&O, hetgeen de persoonsgegevens, nationaliteit en geboorteplaats bevat. De gevraagde persoonsgegevens (waaronder de persoonsgegevens nationaliteit, geboorteplaats en geboorteland) worden door de medewerker van SSO-CN afdeling P&O ingevoerd ter verwerking in de personeels- en salarisadministratie. De werkgever is verplicht om de ID van de nieuwe werknemer te controleren en te bewaren. De verwerking van afkomstgegevens (nationaliteit, geboorteland en geboorteplaats) van nieuwe medewerkers en stagiaires is noodzakelijk voor een juiste personeelsadministratie en salarisadministratie.

De grondslag betreft een wettelijke verplichting vanuit werkgeverschap (Loonheffing art. 2.1.5 identificatieplicht). Er worden niet meer persoonsgegevens verzameld bij deze verwerking dan volgens de grondslag is toegestaan.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De wettelijke grondslag maakt dat het doel niet met andere persoonsgegevens kan worden bereikt. De verwerkte gegevens staan in verhouding tot het doel van de verwerking.

4.1.7

Bureau Algemene Bestuursdienst

- Werkt niet met risicomodellen op basis van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:

a. Werkgeverschap

Dit proces bestaat uit de ontwikkeling, beheer en uitvoering van het stelsel van arbeidsvoorwaarden, waaronder loonadministratie, voor de Topmanagementgroep en is verantwoordelijk voor de uitvoering van HRM-taken voor de bewindslieden.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: Wettelijke grondslag op basis van de rol van werkgever. DGABD is als werkgever wettelijk verplicht om een kopie of scan van het identiteitsbewijs op te nemen in de loonadministratie. Deze verplichting staat in artikel 28 van de Wet op de loonbelasting, eerste lid f.

Als werkgever is het wettelijk verplicht een kopie van het paspoort te administreren, en daarmee de gegevens geboorteplaats en nationaliteit.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De wettelijke grondslag maakt dat het doel niet met andere persoonsgegevens kan worden bereikt. De verwerkte

gegevens staan in verhouding tot het doel van de verwerking.

Overig

Tijdens analyse van de gegevensverwerking bleek dat BABD in het primaire systeem ISA -naast de gegevensverwerking van bovenstaand proces- de volgende gegevens heeft geregistreerd:

Geboorteland is bij 2372 personen geregistreerd, waarvan 11 niet-Nederland, de rest: 'Nederland'

Geboorteplaats is bij 727 personen geregistreerd

Nationaliteit is bij 56 personen geregistreerd

Deze gegevens zijn een historisch erfenis, en geen gevolg van structurele vulling binnen de standaard processen. BABD gebruikt deze gegevens niet en zal deze gegevens verwijderen als onderdeel van een reeds ingezette opschoonactie. Bovendien gaat BABD eind 2022 over op een nieuw systeem. Daarbij zal BABD deze gegevens niet migreren naar het nieuwe systeem. Ook zal BABD het nieuwe systeem niet voorzien van deze velden, om zo abusievelijke registratie te voorkomen.

4.2 Uitvoeringsorganisaties

4.2.1 Nationaal Coördinator Groningen

(gedurende de looptijd van dit onderzoek nog onderdeel bij BZK)

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Versterkingsoperatie aardbevingsgerelateerde schade Groningen

Het versterken van panden die aardbevingschade hebben opgelopen tgv de aardgaswinning in Groningen). NCG maakt gebruik van applicaties ter ondersteuning van het verstrekingsproces. In een deel van deze applicaties worden uittreksels van het kadaster opgeslagen met daarin zaken als de geboorteplaats, -datum en burgerlijke staat van eigenaren. Deze worden gebruikt ter verificatie van de bij NCG aanwezige pandgegevens. Daarnaast worden er ook gespreksverslagen met bewoners/eigenaren opgeslagen. Incidenteel zou de genoemde informatie per ongeluk door een bewonersbegeleider in een gespreksverslag opgeslagen kunnen worden. Gesprekken worden doorgaans gevoerd vanwege de versterking van de woning van de bewoner. Hierbij kan een bewoner dit benoemen, waarbij het ten onrechte in het gespreksverslag opgenomen wordt. Hier zijn ons geen voorbeelden van bekend.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- a. Geboorteplaats

Grondslag en doelbinding: Wettelijke grondslag. Te weten, artikel 6 lid 1, sub c en e van de AVG en artikel 52g, derde lid Mijnbouwwet. Daarnaast de Tijdelijke Wet Groningen (die nog aangevuld wordt) met de Wijziging

Tijdelijke wet Groningen. Hiervoor zijn de gegevens van het Kadaster nodig.

Proportionaliteit en subsidiariteit: Voor het uitvoeren van de versterkingsoperatie is het noodzakelijk om bij het Kadaster de pandinformatie op te vragen om de eigenaar vast te stellen. De verwerking van deze bijzondere persoonsgegevens is ten behoeve van de uitvoering van de versterkingsoperatie aangezien objectief moet kunnen worden vastgesteld wie de eigenaar is van een pand en daarmee proportioneel. Er is geen minder ingrijpende wijze om de eigenaar vast te stellen dan met de gegevens van het Kadaster. Het Kadaster verstrekt bij een gebruikelijke aanvraag om de gegevens van de eigenaar tevens de geboorteplaats.

4.2.2 P-Direkt

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Vastleggen identificerende gegevens t.b.v. RIN (Rijks Identifierend Nummer)

Identifierende gegevens t.b.v. RIN (Rijks Identifierend Nummer)

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats

Rol: verwerker voor CIO Rijk

Grondslag en doelbinding: Gerechtvaardigd belang.

Om een uniek identifierend en herleidbaar kenmerk te genereren voor werknemers om bedrijfsmiddelen ter beschikking te kunnen stellen. De gegevens komen van een wettelijk identiteitsbewijs middels de WID-scan en worden gebruikt om een herleidbaar pseudoniem te genereren op basis van sterk identifierende kenmerken, maar waaruit de onderliggende persoonsgegevens niet af te leiden zijn. Verwerking van afkomstgegevens (geboorteplaats en nationaliteit) is dan nodig om bedrijfsmiddelen of rijksbrede voorzieningen met zekerheid aan de juiste personen te verstrekken.

Proportionaliteit en subsidiariteit: Uitgangspunt van het RIN is rijksbreed één nummer voor medewerkers ten behoeve van het toekennen van bedrijfsmiddelen. Het RIN is in gebruik genomen ter vervanging van het BSN als uniek identifierend kenmerk voor medewerkers in de personeelsadministratie. Het RIN is deterministisch, dus kan op basis van dezelfde gegevens opnieuw worden gegenereerd. Voor het genereren van het RIN zijn daarom uniek identifierende kenmerken noodzakelijk. Het RIN zelf is een tiencijferig nummer en geeft geen informatie over de identifierende kenmerken die gebruikt zijn om het te genereren. Het

RIN kan niet met minder en/of andere gegevens vervangen worden om hetzelfde doel te bereiken.

b. Vastleggen loonbelasting gegevens

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats

Grondslag en doelbinding: Wettelijke verplichting.

Er wordt uitvoering gegeven aan de Wet op Loonbelasting artikel 28. Een kopie identiteitsbewijs, zoals beschreven in de Wet of Identificatieplicht artikel 1, wordt opgenomen in het personeelsdossier. Het personeelsdossier is conform BIO-BBN2 beveiligd en voorzien van passende logische toegangscontrole. Betrokkene heeft inzage in het eigen personeelsdossier. Verwerking van afkomstgegevens is noodzakelijk om aan deze verplichting te voldoen.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De gegevens worden verwerkt

zoals voorgeschreven in de Wet op Loonbelasting en zijn beperkt

toegankelijk gemaakt. De gegevens worden niet langer verwerkt

dan noodzakelijk voor het uitvoeren van deze plicht.

c. Vastleggen gegevens sollicitant

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit (het gaat dan om sollicitanten bij defensie, en elders waar de ambtenarenwet dit vereist).

Rol: Verwerker voor Rijksbrede afnemers (werkgevers), inclusief Defensie

Grondslag en doelbinding: Wettelijke verplichting.

Er is een wettelijke verplichting om de nationaliteit van een sollicitant te verwerken op grond van de Ambtenarenwet 2017 artikel 12:1 en Wet Ambtenaren Defensie artikel 12g. Conform de wet wordt nationaliteit alleen opgevraagd tijdens het selectieproces wanneer het een vertrouwensfunctie betreft. Toegang tot het gegeven is beperkt middels logische toegangscontrole. Gegevens worden bewaard zolang dat nodig is, conform de AVG en de richtlijnen van de Autoriteit Persoonsgegevens voor het opslaan van sollicitatiegegevens.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De gegevens worden verwerkt zoals voorgeschreven in de wet en zijn beperkt toegankelijk gemaakt. De verwerking van deze gegevens kan niet op andere wijze plaatsvinden. De gegevens worden niet langer verwerkt dan noodzakelijk voor het uitvoeren van deze plicht.

d. Registratie externen

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

i. Nationaliteit

Rol: Verwerker voor Rijksbrede afnemers (werkgevers)

Grondslag en doelbinding: Gerechtvaardigd belang.

De Rijksoverheid heeft een gerechtvaardigd belang om het risico op inlenersaansprakelijkheid te beperken. Wanneer een inlener arbeidskrachten inhuurt van uitleners kan de inlener aansprakelijk worden gesteld voor loonheffingen en btw wanneer de uitlener niet betaalt. Inlenersaansprakelijkheid voorkomt misbruik bij de afdracht van loonheffingen en btw door inleners en uitleners van personeel. Conform de richtlijnen beschikbaar gesteld door de Belastingdienst en onderschreven door de Autoriteit Persoonsgegevens wordt de minimaal noodzakelijke set persoonsgegevens geregistreerd, waaronder nationaliteit.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De gegevens worden verwerkt zoals voorgeschreven in de richtlijnen van de Belastingdienst en zijn beperkt toegankelijk gemaakt. De gegevens worden niet langer verwerkt dan noodzakelijk voor de inlenersaansprakelijkheid.

4.2.3 *Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR)*

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Werving, Selectie en Inhuur

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats

Het onderdeel UBR/Personeel - Diversiteit & Inclusiviteit, op zich weer onderdeel van de Business Unit DALT, ondersteunt het Rijk met een verscheidenheid aan diensten ter bevordering van diversiteit en inclusie op de werkvloer, waaronder de invulling van de Banenafpraak.

Grondslag en doelbinding: Ten behoeve van inhuur bestemd voor het Ministerie van Defensie geldt een gerechtvaardigd belang en wettelijke plicht (volgt uit het bovenstaande). Op grond van de Ambtenarenwet 2017 (artikel 12 lid 1), Uitvoeringsbesluit Ambtenarenwet 2017 (art 3 en 4) en Wet ambtenaren Defensie is verwerking van een identiteitsbewijs (met daarin de afkomstgerelateerde persoonsgegevens geboorteplaats en nationaliteit) verplicht.

Proportionaliteit en subsidiariteit: De wettelijke grondslag maakt dat het doel niet met andere persoonsgegevens kan worden bereikt. De verwerkte gegevens staan in verhouding tot het doel van de verwerking.

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Dienst uitgifte elektronische handtekening
Overheidsorganisaties kunnen bij Doc-Direkt elektronische handtekeningen voor hun medewerkers afnemen.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- I. nationaliteit
- II. geboorteland en
- III. geboorteplaats

Grondslag en doelbinding: Gerechtvaardigd belang. Voor de uitgifte van een elektronische handtekening moet de identiteit van de gebruiker van de handtekening vastgesteld worden aan de hand van een geldig identiteitsbewijs. Dit is opgenomen in art. 18.15b lid 2 Telecommunicatiewet. Deze verplichting vloeit voort uit de Uitvoeringsverordening 2015/1502 betreffende de minimale technische specificaties en procedures betreffende het betrouwbaarheidsniveau voor elektronische identificatiemiddelen overeenkomstig art. 8 lid 3 van Verordening 910/2014 (eIDAS).

Ook legt de Nederlandse overheid (Policy Authority, BZK) aan Trust Service Providers (in casu QuoVadis) diverse eisen op voor het PKI-overheid stelsel. Deze eisen zijn verwoord in het programma van eisen (pvE). (<https://www.logius.nl/diensten/pkioverheid/aansluiten-als-tsp/pogramma-van-eisen>) Dit programma is gebaseerd op Europese standaarden (o.a. ETSI EN 319 411-1 en CA/B Forum) en Nederlandse wetgeving. Uit de ETSI volgt, en dus opgelegd middels PvE, dat geboorteland, geboorteplaats en nationaliteit gevraagd moeten worden bij uitgifte van een certificaat (https://www.etsi.org/deliver/etsi_EN/319400_319499/31941101/01.02.02_60/en_31941101v010202p.pdf (zie pag. 21)).

Proportionaliteit en subsidiariteit: In de huidige proces georiënteerde bedrijfsvoering bestaan documenten eigenlijk altijd als eerste digitaal. Deze uitprinten, 'nat' ondertekenen en weer inscannen is niet alleen tijdrovend, maar betekent ook dat een archiefexemplaar verder van de bron af gecreëerd wordt dan noodzakelijk. Voor digitale communicatie van documenten die getekend moeten worden is het gebruik van een elektronische handtekening noodzakelijk daarnaast past het bij het principe van archiveren by design en het werkt efficiënter wat de productiviteit verhoogt. Een ander groot voordeel van het gebruik van elektronische handtekening t.o.v. de handgeschreven handtekening is dat het document na ondertekening niet meer gewijzigd kan worden ~~op een manier~~ dat dit zichtbaar is. Het draagt dus bij aan informatiebeveiliging. De overheid behoort haar

informatiehuishouding op orde te hebben. Dat dit beter moet en kan blijkt uit het programma Open op Orde. Het gebruik van de elektronische handtekening draagt hieraan bij, het wordt ook genoemd in het generieke actieplan Open op Orde.

De verwerkingsverantwoordelijke (werkgever) heeft hiermee een gerechtvaardigd belang om de werknemer te vragen (vrijwillig) gebruik te maken van de elektronische handtekening.

Voor het gebruik van de elektronische handtekening is verwerking van persoonsgegevens, zoals beschreven, noodzakelijk. De gevolgen voor de betrokkene (gebruiker van de handtekening) zijn beperkt. De persoonsgegevens worden nergens anders voor gebruikt dan voor uitgifte van de handtekening. Het betreft ook gegevens die doorgaans al bekend zijn bij de werkgever.

Het verwerkingsdoel kan niet op een andere wijze worden verwezenlijkt. Alternatief voor het gebruik van de elektronische handtekening is de geschreven/gescande handtekening, daarmee worden de geschetste voordelen niet behaald.

Bij de toezichthouder op uitvoering van de eIDAS-verordening, Agentschap Telecom, is door Doc Direct navraag gedaan naar noodzaak van verwerking van nationaliteit, geboorteplaats en geboorteland. Zij geven aan dat hiermee (op juiste wijze) uitvoering wordt gegeven aan geldende wet- en regelgeving.

4.2.5 Logius

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:

a) DigiD

DigiD: de voorziening voor uitgifte van elektronische authenticatiemiddelen en voor elektronische authenticatie die bereikbaar is via het webadres www.digid.nl.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

i. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: Wettelijke plicht. In de Wet Elektronisch Berichtenverkeer Belastingdienst (hierna: EBV) wordt de grondslag gecreëerd om organisaties bij wie elektronisch berichtenverkeer tussen hen en de burger plaatsvindt, toegang te geven tot een voorziening (lees: DigiD). Er wordt verwezen naar nader vast te stellen regels. Deze regels zijn nader vastgesteld in de Regeling voorzieningen GDI (hierna: Regeling GDI) en het Besluit verwerking persoonsgegevens generieke digitale infrastructuur (hierna: Besluit GDI). Conform artikel 2, onderdeel c, eerste lid van de Regeling GDI verwerkt onze Minister de volgende gegevens van gebruikers van DigiD: de nationaliteit, gegevens om het ingezetenschap of niet-ingezetenschap in de basisregistratie personen vast te kunnen stellen en het adres. Dit is noodzakelijk omdat de

Minister conform artikel 3, tweede lid, van de Regeling GDI slechts onder bepaalde voorwaarden een DigiD mag verstrekken aan een beoogde gebruiker. Een DigiD mag worden verstrekt:

- als ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen en uit dien hoofde een burgerservicenummer heeft,
- als niet-ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen, een burgerservicenummer heeft en bovendien de Nederlandse nationaliteit heeft of
- als niet-ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen, een burgerservicenummer heeft, een AOW-pensioen ontvangt en klant is van de Sociale Verzekeringsbank.

In artikel 2 van het Besluit GDI zijn alle persoonsgegevens opgenomen die door onze minister ten behoeve van DigiD worden verwerkt. Hierbij gaat het o.a. om kenmerken van het netwerkverkeer en de kenmerken van de gebruikte software en hardware van bezoekers. Daarnaast worden account- en gebruiksgegevens (logging-gegevens) van DigiD gebruikers verwerkt. Dit zijn niet direct afkomstgerelateerde gegevens, maar dit kan wel als zodanig worden beleefd en/of uit deze gegevens kunnen (indien deze gekoppeld worden) wel afkomstgerelateerde gegevens worden afgeleid. DigiD koppelt deze gegevens niet.

Verder is geconstateerd dat de browser en app-taalkeuze (EN/NL) door de gebruiker effect heeft op de taal waarin brieven gericht aan de burger worden opgesteld. De taalkeuze wordt in de DigiD database opgeslagen onder het account.

Proportionaliteit en subsidiariteit: Het Besluit GDI is het resultaat van een zorgvuldige afweging tussen het belang van de overheid bij een doelmatige invulling van de zorgplicht die bij haar is neergelegd in artikel X, eerste lid, van de Wet EBV enerzijds en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de gebruikers anderzijds. Dit uit zich in de eerste plaats in het feit dat de verwerking van persoonsgegevens beperkt is tot zo min mogelijk gegevens en alleen tot die gegevens van de burger die echt essentieel zijn om de voorzieningen beschikbaar te kunnen stellen, in stand te kunnen houden, te laten werken en beveiligen en betrouwbaar te houden.

Logius hanteert voor de verwerking van (persoons)gegevens de AVG, waarin ook de rechten van een individu beschreven staan. Het Besluit GDI bevat bepalingen die een aanvulling zijn op de AVG. Voor alles wat dit besluit niet regelt over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze voorziening, bijvoorbeeld het recht op inzage en correctie, gelden de bepalingen van de AVG. De verwerkingen kunnen niet op andere, minder ingrijpende wijze voor betrokkenen, plaatsvinden.

b) DigiD Machtigen

De voorziening voor elektronische registratie van machtigingen die bereikbaar is via het webadres www.machtigen.digid.nl.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: de grondslag is een wettelijke verplichting. In DigiD Machtigen kan een machtiging voor

een specifieke dienst worden geregistreerd als iemand een ander wil machtigen om zijn zaken met de overheid (digitaal) te regelen. In de Wet EBV is aangegeven dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zorgdraagt voor voorzieningen voor elektronische registratie voor machtigingen. De door DigiD Machtigen te verwerken persoonsgegevens zijn verder vastgelegd in het Besluit verwerking persoonsgegevens GDI en Regeling GDI.

Proportionaliteit en subsidiariteit: In artikel 3 van het Besluit GDI zijn de persoonsgegevens opgenomen die onze Minister verwerkt over de bezoekers en gebruikers van DigiD Machtigen. Hiervoor verwijzen wij naar hetgeen wat is behandeld onder het kopje DigiD.

c) MijnOverheid

Via MijnOverheid kunnen burgers berichten van de overheid ontvangen en persoonlijke gegevens inzien. De RvIG is bronhouder van deze data. Onze Minister verwerkt voor de inrichting, beschikbaarstelling, instandhouding, werking, beveiliging en betrouwbaarheid van MijnOverheid o.a. de nationaliteit en het adres van gebruikers van MijnOverheid.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

i. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: Wettelijke plicht. De gegevensverwerkingen, in het kader van MijnOverheid, vinden plaats ter uitvoering van de taak van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De grondslag voor deze gegevensverwerkingen is artikel X van de Wet elektronisch berichtenverkeer Belastingdienst. Deze grondslag is verder uitgewerkt in het Besluit verwerking persoonsgegevens generieke digitale infrastructuur (Besluit GDI) en de Regeling voorzieningen GDI (Regeling GDI).

Proportionaliteit en subsidiariteit: In artikel 4, onderdeel b, 1^e lid van het Besluit GDI is opgenomen dat o.a. de nationaliteit en het adres van gebruikers van MijnOverheid worden verwerkt. Deze gegevens zijn noodzakelijk om te verwerken omdat conform artikel 2, 1^e lid van de Regeling GDI de Minister moet bepalen of een natuurlijk persoon kwalificeert als gebruiker van MijnOverheid waarvoor de Berichtenbox beschikbaar moet worden gesteld. De Minister is volgens artikel 2, 1^e lid van de Regeling GDI namelijk verplicht om een MijnOverheid-account aan te maken voor een ieder die:

- de leeftijd van 14 jaar heeft bereikt,
- beschikt over een burgerservicenummer,
- woonachtig is in Nederland of de Nederlandse nationaliteit heeft en
- beschikt of kan beschikken over een DigiD.

Via MijnOverheid kunnen burgers persoonlijke gegevens inzien zoals o.a. de registratie in de Basisregistratie Personen (BRP, zoals behandeld in punt 14 in de kamerbrief), het geregistreerd inkomen en welke voertuigen op naam van de burger staan. Hieruit kunnen afkomstgerelateerde gegevens worden afgeleid. MijnOverheid is geen bronhouder van deze data, maar is de verwerker van deze data. Voor meer informatie zie: Persoonlijke gegevens inzien | MijnOverheid.

In artikel 4 van het Besluit GDI is verder opgenomen dat onze Minister gegevens over de herkomst en kenmerken van het netwerkverkeer en de kenmerken van de gebruikte

software en hardware van bezoekers van MijnOverheid verwerkt. Daarnaast verwerkt onze minister de account- en gebruiksgegevens van een MijnOverheid-account (logging-gegevens), de sessie-cookies, gegevens over de herkomst en kenmerken van het netwerkverkeer en de kenmerken van de gebruikte software en hardware van gebruikers van MijnOverheid. Dit zijn niet direct afkomstgerelateerde gegevens, maar dit kan wel als zodanig worden beleefd en/of uit deze gegevens kunnen (indien deze gekoppeld worden) wel afkomstgerelateerde gegevens worden afgeleid. MijnOverheid maakt deze koppelingen niet.

d) Burgervragen

Logius behandelt ook burgervragen. Met enige regelmaat worden burgervragen/verzoeken die niet door Logius beantwoord kunnen worden, doorgestuurd naar Maatschappelijke Correspondentie, zie verder Mensen en Middelen – Communicatie.

4.2.6 *Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RVIG)*

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:

a. Basisregister (BR)

BR bevat de nummers van reisdocumenten en de hierna genoemde persoonsgegevens van de houder van het document: geslachtsnaam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, geslacht, woonplaats en adres. Daarnaast worden het burgerservicenummer, de nationaliteit (uitsluitend de Nederlandse) en het administratienummer (A-nummer) geregistreerd.

Er is met de wijziging van de paspoortwet op 1-1-21 een RVVR (Register Vermiste en Vervallen Reisdocumenten) en BR (Basisregister) ontstaan. Voorheen was er ook al een BR, dat is per 1-1-21 het RVVR geworden.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit (uitsluitend de Nederlandse)

Grondslag en doelbinding: Artikel 4a van de Paspoortwet verplicht het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK/RvIG tot het in stand houden van het BR.

Het Basisregister Reisdocumenten bevat Nederlandse reisdocumenten die niet meer in omloop mogen zijn omdat ze van rechtswege zijn vervallen. Toegang hebben alleen bestuursorganen die de gegevens nodig hebben voor de uitvoering van hun publiekrechtelijke taken op basis van de Paspoortwet.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

De persoonsgegevens die in het kader van deze verwerkingsactiviteit door RvIG worden verwerkt, staan opgesomd in de Paspoortwet, die de basis vormt voor de gegevensverwerking. Er worden niet meer gegevens verwerkt dan noodzakelijk voor het uitvoeren van de

wettelijke verplichting. Dit leidt tot de conclusie dat de gegevensverwerkingen noodzakelijk zijn voor het verwezenlijken van de verwerkingsdoeleinden. Het doel van de voorgenomen verwerkingen rechtvaardigt de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen. De verwerkingsdoeleinden kunnen niet op een andere, voor de betrokkene minder nadelige wijze, worden verwezenlijkt.

b. Basisregistratie Personen

RvIG beheert de Registratie niet-ingezetenen (RNI). RvIG doet dit namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De RNI is onderdeel van de BRP. RvIG is verantwoordelijk voor de centrale voorzieningen van de Basisregistratie Personen (BRP). Deze bestaat onder meer uit een kopie van alle persoonslijsten die in de gemeentelijke voorzieningen zijn opgeslagen. RvIG verwerkt alle persoonsgegevens van personen die in de BRP staan ingeschreven.

Registratie en beheer van de RNI; het beheer van de centrale voorzieningen van de BRP; het bevorderen van de kwaliteit van de BRP-gegevens; het verstrekken van in de BRP opgenomen gegevens aan (semi-)overheidsorganisaties, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun wettelijke taak.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats
- iii. Geboorteland
- iv. Vorig land of gebied van verblijf
- v. Buitenlands persoonsnummer
- vi. Geboorteplaats ouder
- vii. Geboorteland ouder
- viii. Woonland niet-ingezetene

Grondslag en doelbinding: Wet BRP art 2.7 en 2.69, gegevens over de nationaliteit, met dien verstande dat geen gegevens over een vreemde nationaliteit worden opgenomen naast gegevens over het Nederlanderschap of het feit dat de betrokkene als Nederlander wordt behandeld (Wet BRP art 2.7 en art 2.69).

Besluit BRP art 33, eerste lid onder b. verwijzend naar art 2.67 wet BRP, inschrijvingen door de MvBZK (niet-ingezetenen)

- Over de burgerlijke staat: de geslachtsnaam, de voornamen, de geboortedatum, de geboorteplaats, het geboorteland of -gebied en het geslacht;
- Over de nationaliteit: de nationaliteit of nationaliteiten, dan wel een aanduiding dat de betrokkene geen nationaliteit bezit, of een aanduiding dat de nationaliteit.

Bijlage 1 Besluit BRP, authentieke gegevens als bedoeling in art 1.6 van de wet BRP, gegevens die in

het kader van 2.7 en 2.69 van de wet BRP worden geregistreerd

- i. nationaliteit of nationaliteiten, dan wel een aanduiding dat de betrokkene geen nationaliteit bezit, of een aanduiding dat de nationaliteit van de betrokkene niet kan worden vastgesteld,
- ii. de aantekening dat op grond van artikel 17 van de Rijkswet op het Nederlanderschap is vastgesteld dat de betrokkene niet de Nederlandse nationaliteit bezit, de aantekening dat de betrokkene op grond van de Wet betreffende de positie van Molukkers als Nederlander behandeld wordt
- iii. datum ingang rechtsgeldigheid
- iv. datum beëindiging rechtsgeldigheid

De doeleinden voor de BRP worden omschreven in artikel 1.3 van de Wet BRP:

1) overheidsorganen te voorzien van de in de registratie opgenomen gegevens, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun taak. Of:

2) Derden te voorzien van de in de registratie opgenomen gegevens, in bij of krachten deze wet aangewezen gevallen.

Een organisatorische maatregel om doelbinding te borgen is het gebruik van een autorisatiebesluit. Dat betekent dat juristen bij RvIG beoordelen of een andere partij de gegevens mag ontvangen voor deze verstrekt worden.

In de RNI staan de persoonsgegevens van mensen die niet in Nederland wonen, maar wel een relatie met Nederland hebben, als onderdeel van de BRP. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om mensen die in het buitenland wonen, maar een pensioen uit Nederland ontvangen. Ook mensen die korter dan vier maanden in Nederland verblijven, kunnen zich inschrijven in deze registratie. De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) beheert de RNI. RvIG is verantwoordelijk voor de gegevens van niet-ingezetenen. Deze worden beheerd in de RNI, die onderdeel is van de BRP.

a. PIVA (Basisadministraties persoonsgegevens BES).

RvIG verstrekt persoonsgegevens die door de BES worden geregistreerd over inwoners aldaar (in de PIVA-V).

AfkomstGerelateerde Gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats
- iii. Geboorteland

Grondslag en doelbinding: De Wet basisadministraties persoonsgegevens BES, artikel 10.

De basisadministratie heeft tot doel de afnemers te voorzien van gegevens, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun publiekrechtelijke taken.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Een aantal maatregelen is genomen om de impact van de gegevensverwerking op de betrokkene te verminderen. Naast de nodige veiligheidsmaatregelen die zijn geïmplementeerd gaat het om het expliciet toetsen van de noodzaak voor het verstrekken van de gegevens in de autorisatieprocedure. De uitkomsten van deze toets worden vastgelegd in autorisatiebesluiten. Gegevens over de nationaliteit zijn in verschillende overheidsprocessen noodzakelijk om vast te stellen of de persoon onder de betreffende regeling valt. Gegevens over de geboorteplaats maken onderdeel uit van de vaste gegevens op identiteitsdocumenten en worden derhalve gebruikt in identificatieprocessen. Daarnaast is een 'experimentbesluit Dataminimalisatie' in de maak met als doelstelling om dergelijk gegevens niet meer 'in ruwe vorm' te verstrekken en te vervangen voor zogenaamde informatievragen, welke een direct antwoord geven op concrete vragen zonder dat daarbij verdere gegevens worden verstrekt.

b. Beheervoorziening burgerservicenummer (BV BSN) en het Foutenmeldpunt BSN (FMP)

Het toekennen van het unieke BSN; het verstrekken van informatie aan organisaties die gebruik maken van het BSN; het oplossen van fouten in verband met het BSN.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats
- iii. Geboorteland
- iv. Buitenlands persoonsnummer

Grondslag en doelbinding: de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (Wabb) artikel 15 en artikel 11 en 14 uit het besluit BSN en bijlagen 2 en 3 uit het Besluit BSN.

De wettelijke verplichting van RvIG om een aantal voorzieningen (BV BSN / FMP) in stand te houden die bijdragen aan een correct gebruik van het BSN. Op basis van de Wabb (Wet algemene bepalingen burgerservicenummer) verstrekt RvIG informatie over het BSN en de bijbehorende persoonsgegevens aan organisaties die deze gegevens nodig hebben voor de uitvoering van een wettelijke taak. Het verstrekken van je gegevens betekent dat RvIG gegevens 'verwerkt' in de zin van de AVG.

Het BSN dient voor en correcte gegevensuitwisseling tussen overheidsorganisaties onderling. Daarnaast dient de verwerking van de persoonsgegevens om het mogelijk te maken voor BSN-gebruikers om de geldigheid van het BSN of de geldigheid van identiteitsdocumenten te controleren. Tot slot wordt BSN-gebruikers de mogelijkheid geboden om identificerende gegevens gekoppeld aan een BSN of het

BSN gekoppeld aan persoonsgegevens op te vragen. Ook hier wordt gebruik gemaakt van het autorisatiebesluit.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

De voorzieningen onder de Wabb werken conform regelgeving. Er is een risico assessment uitgevoerd met betrekking tot de gegevensverwerkingen in de voorzieningen. In de uitkomsten daarvan wordt aanbevolen naar de regelgeving te kijken waar het gaat om het verwerken van persoonsgegevens en de toepassing van uitzonderingsgronden m.b.t. afkomstgerelateerde gegevens. Daarbij is recent in een (concept) Besluit wijziging BRP, dd 3 oktober 2022 voorgesteld om het gegeven geboorteland en/of -plaats te schrappen uit Bijlage 3 van het Besluit BSN. Hiermee is de afkomst van betrokkenen niet meer te herleiden vanuit geboorteland of geboorteplaats.

c. Register Paspoortsignalering (RPS)

Als beheerder van het RPS verwerkt RvIG persoonsgegevens van personen die worden voorgedragen om te worden opgenomen in het Register paspoortsignaleringen (RPS). Het RPS is een registratie van personen van wie het recht op een reisdocument kan worden beperkt. Deze beperking kan inhouden dat iemand niet in het bezit mag blijven van zijn/haar huidige Nederlands paspoort of dat de uitgevende instantie weigert een aangevraagd paspoort te verstrekken. Een aantal instanties, bijvoorbeeld de Belastingdienst en het Openbaar Ministerie, kan verzoeken om een persoon in dit register te laten opnemen. Er zijn verschillende wettelijke gronden om een persoon op te nemen in het RPS. Iedere grondslag richt zich op het beschermen van een fundamenteel belang van de samenleving.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Nationaliteit
- ii. Geboorteplaats
- iii. Verblijfsstatus

Grondslag en doelbinding: In artikel 25 van de Paspoortwet staat de wettelijke verplichting voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om een register bij te houden met personen ten aanzien van wie gronden tot weigering of vervallenverklaring van een paspoort bestaan. De verplichting tot het informeren van de betrokken personen maar ook de paspoortuitgevende instanties en de tot inhouding bevoegde instanties, staat daar ook in genoemd. Verder geeft de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 2001 aan dat het RPS is ondergebracht bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De taken voortvloeiend uit de Paspoortwet ten aanzien van het RPS, zijn gemandateerd naar de Algemeen directeur van RvIG. In artikel 24, onder b, van de Paspoortwet staat de bevoegdheid van de minister van Binnenlandse

Zaken en Koninkrijksrelaties om als signalerende instantie op te treden. Met deze bevoegdheid kan de minister personen in het RPS vermelden als ten aanzien van de betreffende persoon het gegronde vermoeden van misbruik van of fraude met Nederlandse reisdocumenten bestaat. De signaleringsbevoegdheid brengt verplichtingen met zich mee die in artikel 44 en 45 van de Paspoortwet staan.

RvIG verwerkt de persoonsgegevens ten behoeve van twee doelen:

- i. RvIG verstrekt, vanuit haar rol van beheerder, informatie uit het RPS over gesignaleerde personen aan paspoort uitgevende instanties én aan autoriteiten die bevoegd zijn om een reisdocument in te houden. Het delen van bepaalde informatie tussen autoriteiten die belast zijn met de uitvoering van de Paspoortwet in haar rol van beheerder van het register. Het doel is om van bepaalde de gesignaleerde personen het recht op een reisdocument te beperken. De gronden om het recht op een reisdocument te beperken komen voort uit de bescherming van diverse belangen die door verschillende autoriteiten worden behartigd, zoals staan omschreven in de Hoofdstuk II van de Paspoortwet.
- ii. Het zelfstandig optreden als signalerende organisatie.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Per type verwerking heeft een analyse plaatsgevonden welke gegevens noodzakelijk zijn. De set verwerkte persoonsgegevens worden regelmatig geëvalueerd. Naar aanleiding van een dergelijke evaluatie is recentelijk besloten het gegeven 'geboorteland' niet langer op te nemen in RPS, en wordt 'nationaliteit' slechts opgenomen indien dit de Nederlandse is. Vanwege software aanpassingen wordt deze wijziging per december 2022 doorgevoerd. De staatssecretaris van BZK zal ook nagaan in hoeverre het systeem van paspoortsignaleringen nog bij de huidige maatschappelijke context past en of dit eventueel aanpassing behoeft. Hierbij worden de verschillende signaleringsgronden en de hoogte van schulden geëvalueerd. Ook wordt gekeken naar de duur van de maatregel. Dit is in de beantwoording op de vragen van de leden Westerveld en Van der Lee op 14 oktober aan de Kamer gecommuniceerd. Indien uit deze analyse naar voren komt dat het systeem van paspoortsignaleringen hervorming behoeft zal de Kamer hiervan te zijner tijd op de hoogte worden gesteld.

d. Centraal Meldpunt Identiteitsfraude (CMI)

De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) verwerkt persoonsgegevens ten behoeve van het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude (CMI). Het gaat om de volgende gegevens van de melder: geslachtsnaam, voornaam, adres, land, geboortedatum, nationaliteit, e-mailadres en telefoonnummer. Dit zijn persoonsgegevens in de zin van artikel 4, onderdeel 1,

van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Afkomstgerelateerde gegevens die verwerkt worden betreffen:

i. Nationaliteit

Grondslag en doelbinding: Dit zijn persoonsgegevens in de zin van artikel 4, onderdeel 1, van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Gegevens worden door het CMI verwerkt op basis van toestemming. Bij het doen van een melding wordt de burger uitgebreid geïnformeerd over de wijze waarop wordt omgegaan met persoonsgegevens. Daarnaast worden alleen de gegevens die relevant zijn voor het ondersteunen van burgers bij melding van (een vermoeden van) identiteitsfraude betrokken in de specifieke casus. Ook hanteert het CMI een bewaartermijn van 10 jaar waarmee wordt geborgd dat gegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk. Tot slot bestaat de mogelijkheid voor burgers om een verzoek in te dienen bij het CMI om persoonsgegevens te verwijderen.

Het doel van het CMI is de burger te helpen wanneer zij slachtoffer zijn van identiteitsfraude. Enerzijds kan het CMI generieke tips geven over wat te doen in bepaalde gevallen en hoe dit in de toekomst te voorkomen. Anderzijds kan het CMI de burger ondersteunen door te bemiddelen bij organisaties die betrokken zijn bij het incident.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Voor de gegevensverwerkingen bij het CMI (bestaande uit normale, bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens) worden als wettelijke grondslag expliciete toestemming gebruikt. Bij het maken van de webformulieren – waar potentieel veel persoonsgegevens worden verwerkt – is rekening gehouden met de vraag of alle gegevens nodig zijn voor de verwerking, of het doel van de verwerking in redelijke verhouding staat met de inbreuk op de privacy (proportionaliteit) en of het doel met minder ingrijpende middelen kan worden verkregen (subsidiariteit). De conclusie hierover is dat alle gegevens die worden gemeld via het formulier noodzakelijk zijn voor de afhandeling van de melding en dat dit op geen andere wijze kan worden afgehandeld.

e. Meldpunt Fouten in Overheidsregistraties (MFO)

De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) verwerkt persoonsgegevens voor het Meldpunt Fouten in Overheidsregistraties (MFO).

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

i. Land

Grondslag en doelbinding: Gegevens worden door het MFO verwerkt op basis van toestemming. Bij het doen van een melding wordt de burger uitgebreid geïnformeerd over de wijze waarop wordt omgegaan met persoonsgegevens. Daarnaast worden alleen de

gegevens die relevant zijn voor het ondersteunen van burgers bij het herstellen van fouten in de registratie van zijn of haar persoonsgegevens, betrokken in de specifieke casus. Ook hanteert het MFO een bewaartermijn van 10 jaar waarmee wordt geborgd dat gegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk. Tot slot bestaat de mogelijkheid voor burgers om een verzoek in te dienen bij het MFO om persoonsgegevens te verwijderen. Dit zijn persoonsgegevens in de zin van artikel 4, onderdeel 1, van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Wanneer een gemachtigde de melding invult, worden van de gemachtigde de volgende gegevens verwerkt: geslacht, achternaam, voornaam, e-mailadres en telefoonnummer. Voor MFO geldt dat er nog geen juridische basis is. Die komt met de tweede tranche Wdo.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Naast het belang voor de overheid van een accuraat register, biedt het meldpunt de gelegenheid voor de burger om actief fouten t.a.v. hun persoonsgegevens te herstellen en misbruik daarvan te voorkomen. Om dit te realiseren worden slechts die gegevens verwerkt die noodzakelijk zijn voor het herstellen van fouten. De verwerking van de benodigde persoonsgegevens worden door toepassing van dataminimalisatie en passende beveiligingsmaatregelen proportioneel geacht. De verwerkingsdoeleinden kunnen niet op een andere, voor de betrokkene minder nadelige wijze, worden verwezenlijkt.

f. eIDAS koppelpunt, eIDAS attributendienst, BRP-k

AfkomstGerelateerde Gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. BRP-K
 - a. Geboorteplaats
 - b. Geboorteland, NB: wordt opgehaald uit de BV BSN om handmatig te kunnen matchen met het juiste BSN indien geboorteplaats ontbreekt of niet herleidbaar is.
- ii. eIDAS attributendienst
 - a. Geboorteplaats,
- iii. eIDAS koppelpunt
 - a. Geboorteplaats

Grondslag en doelbinding:

eIDAS verordening, eIDAS implementation regulation 2015/1501, annex sub 1

eIDAS implementation regulation 2015/1501, annex sub 1

Proportionaliteit en subsidiariteit:

eIDAS verordening biedt een grondslag tot het verwerken van geboorteplaats t.b.v. het vaststellen van de identiteit. Er worden niet meer gegevens verwerkt dan noodzakelijk voor het uitvoeren van de wettelijke

verplichting. Dit leidt tot de conclusie dat de gegevensverwerkingen noodzakelijk zijn voor het verwezenlijken van de verwerkingsdoeleinden. Het doel van de voorgenomen verwerkingen rechtvaardigt de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen. De verwerkingsdoeleinden kunnen niet op een andere, voor de betrokkene minder nadelige wijze, worden verwezenlijkt.

4.3 Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's)

4.3.1 Kiesraad

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:
 - a. Kandidaatstelling

Het voorbereiden en nemen van een besluit over de geldigheid van de ingediende kandidatenlijsten (voor iedere kieskring waarvoor zij zijn ingeleverd) en over het handhaven van de daarop voorkomende kandidaten.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Etniciteit
- ii. Nationaliteit

Deze gegevens kunnen blijken uit een bezwaar dat een kiezer in de openbare zitting over de kandidaatstelling maakt. De gegevens worden door de betrokkene zelf aangeleverd omdat deze van mening is dat ze samenhangen met het onderwerp waarover bezwaar wordt gemaakt. Het bezwaar wordt opgenomen in een bijlage het proces-verbaal. Dit proces-verbaal wordt openbaar gemaakt voor onbepaalde tijd. Gelet daarop worden aanwezig er bij de openbare zitting op gewezen dat welke persoonsgegevens zij daar zelf kiezen te delen, voor langere tijd beschikbaar kunnen zijn.

Grondslag en doelbinding: Betreft hier een wettelijke verplichting, artikel I 18 van de Kieswet en I- 1 van het Kiesbesluit en toestemming, uitzonderingsgrond AVG artikel 9, lid 2 sub a. Na vaststelling van de uitslag worden de ingediende stukken op grond van artikel I 19 van de Kieswet vernietigd, met uitzondering van de instemmingsverklaringen. Die worden bewaard met het oog op een mogelijke (tussentijdse) benoeming. Omdat de indiening schriftelijk gebeurt, moeten er schriftelijk persoonsgegevens worden gevraagd om de wettelijke controles uit te voeren. Het digitaal indienen van formulieren kan het aantal gevraagde gegevens verminderen, maar doet aan de verwerking zelf niet af (de gegevens moeten dan langs andere weg worden gecontroleerd). Zie hierover het advies van de Kiesraad van 11 mei 2022. De vermelding van de woonplaats op het stembiljet wordt als een belangrijk gegeven gezien. Na verstrijken van de zittingsperiode van het vertegenwoordigende orgaan waarvoor de verkiezing werd gehouden worden ook deze stukken vernietigd.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Proportionaliteit: de Kiesraad vraagt niet zelf aan indieners om bijzondere persoonsgegevens en verwerkt deze in beginsel niet.

In voorkomende gevallen worden bijzondere persoonsgegevens, waaronder afkomst en geboorteplaats, door indieners op eigen initiatief zelf aangeleverd, veelal ten behoeve van lopende bezwaarzaken. De verwerking van deze bijzondere persoonsgegevens door de Kiesraad is dan enkel ten behoeve van de casus en worden in beginsel niet opgenomen in het proces-verbaal. De verwerkte bijzondere persoonsgegevens worden niet voor andere doeleinden gebruikt en niet aan derden openbaar gemaakt. De verwerking van deze bijzondere persoonsgegevens is evenredig met het te dienen doel en daardoor proportioneel.

b. Uitslagvaststelling

Het verrichten van werkzaamheden ter vaststelling en bekendmaking van de uitslag van een verkiezing. Hieronder wordt mede begrepen: het vastleggen van eventuele bezwaren die bij de vaststelling van de verkiezingsuitslag door kiesgerechtigden zijn ingebracht en het verrichten van werkzaamheden in het kader van de (tijdelijke) benoeming van kandidaat-volksvertegenwoordigers.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Etniciteit
- ii. Nationaliteit

Deze gegevens kunnen blijken uit een bezwaar dat een kiezer in de openbare zitting voor vaststelling van de uitslag maakt. De gegevens worden door de betrokkene zelf aangeleverd omdat deze van mening is dat ze samenhangen met het onderwerp waarover bezwaar wordt gemaakt. Het bezwaar wordt opgenomen in een bijlage het proces-verbaal. Dit proces-verbaal wordt openbaar gemaakt voor onbepaalde tijd. Gelet daarop worden aanwezigen er bij de openbare zitting op gewezen dat welke persoonsgegevens zij daar zelf kiezen te delen, voor langere tijd beschikbaar kunnen zijn).

Grondslag en doelbinding: Betreft hier een wettelijke verplichting, artikelen P 20, P 22 en P 23 van de Kieswet en toestemming, uitzonderingsgrond AVG artikel 9, lid 2 sub a.; Verplichting om verslag te doen van het ingebrachte bezwaar en degene die het bezwaar naar voren heeft gebracht. De gegevens worden door de bezwaarmaker zelf vermeld, de Kiesraad kan alleen bepalen wat er daarna met de gegevens gebeurt. De persoonsgegevens worden in principe niet in het proces-verbaal overgenomen, tenzij zij voor het gemaakte bezwaar essentieel zijn en met andere gegevens niet gepast verslag kan worden gedaan.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

De gegevens worden door de bezwaarmaker zelf vermeld, de Kiesraad kan alleen bepalen wat er daarna met de gegevens gebeurt. De persoonsgegevens worden in principe niet in het proces-verbaal overgenomen, tenzij zij voor het gemaakte bezwaar essentieel zijn en met andere gegevens niet gepast verslag kan worden gedaan.

c. Correspondentie

Het voorzien van een passende reactie op maatschappelijke correspondentie, verzoekschriften en rechterlijke procedures.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Etniciteit
- ii. Nationaliteit

Deze gegevens kunnen blijken uit een brief, verzoekschrift of beroepschrift dat een kiezer heeft opgestuurd. De gegevens worden door de betrokkene zelf aangeleverd omdat deze van mening is dat ze samenhangen met het onderwerp waarover wordt geschreven).

Grondslag en doelbinding: Grondslag betreft taak van algemeen belang en toestemming, uitzonderingsgrond AVG artikel 9, lid 2 sub a. De gegevens worden door de vragensteller zelf vermeld, de Kiesraad kan alleen bepalen wat er daarna met de gegevens gebeurt. De correspondentie wordt niet geanonimiseerd geregistreerd zodat hier in een later contact op kan worden teruggegrepen. De gegevens kunnen worden gebruikt om een passende reactie op te stellen. Afhankelijk van de aard van het contact worden de gegevens conform selectielijst na 5, 7 of 20 jaar vernietigd.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

De gegevens worden door de vragensteller zelf vermeld, de Kiesraad kan alleen bepalen wat er daarna met de gegevens gebeurt. De correspondentie wordt niet geanonimiseerd geregistreerd zodat hier in een later contact op kan worden teruggegrepen. De gegevens kunnen worden gebruikt om een passende reactie op te stellen. Afhankelijk van de aard van het contact worden de gegevens conform selectielijst na 5, 7 of 20 jaar vernietigd.

4.3.2

Kadaster

- Werkt niet met risicomodellen waarin gebruik gemaakt wordt van afkomstgerelateerde gegevens;
- Legt wel afkomstgerelateerde gegevens vast in de processen:

a. Scheepsregistratie

Het gaat dan om geboorteplaats, nationaliteit, adellijke titel en domicilie adres om rechtszekerheid te borgen op scheepsregistraties, door akten van overdracht in te schrijven, aanvragen m.b.t. teboekstellingen te registreren en informatie te verstrekken uit de scheepsregistratie.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit
- iii. Adellijke titel
- iv. Domicilie adres

Grondslag en doelbinding: Kadasterwet, Wetboek voor rechtsverordening, Verdrag van Geneve, BW 3 en 8, Organisatie Wet Kadaster en Regeling, Kadasterbesluit hoofdstuk 4, Kadasterregeling, Maatregel Teboekgestelde schepen, Regeling

Teboekgestelde schepen 1994, Uitvoeringsregeling Kadasterwet 1194 ict, Tarievenregeling Kadaster, Web-ELAN Technische Handleiding Elektronisch Aanleveren, Jurisprudentie Hoofdlijnen 94 Zelfstandig Bestuursorgaan.

Proportionaliteit en subsidiariteit

De betreffende persoonsgegevens staan op een gewaarmerkte kopie legitimatiebewijs om a.d.h.v. dit bewijs de identiteit van de eigenaar vast te stellen. Daarna wordt de kopie teruggestuurd naar de eigenaar. De vaststelling van de identiteit wordt bevestigd in een relaas en dit wordt opgenomen in het systeem (niet de kopie van het legitimatiebewijs).

b. Luchtvaartregistraties

Het gaat dan om geboorteplaats, nationaliteit, adellijke titel en domicilie adres om rechtszekerheid te borgen op luchtvaartregistraties, door akten van overdracht in te schrijven, aanvragen mbt teboekstellingen te registreren en informatie te verstrekken uit de luchtvaartregistratie.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit
- iii. Adellijke titel
- iv. Domicilie adres

Grondslag en doelbinding: Wettelijke grondslag Verdrag van Geneve, Conventie Kaapstad, Burgerlijk Wetboek 8 -Art 1300-1321, Kadasterwet, Maatregel Teboekstelling Luchtvaartuig, Uitvoeringsreg Kadasterwet Art 36-39, Organisatieregeling Kadaster, Faillissementswet art 33, Wet PH-NR Luchtvaart, Regeling TBL, Kadasterbesluit Art 30-33, Kadasterregeling Art 131, Tarievenregeling Kadaster, Wet Personen/Vennootschappen, Besluit toepassing art 4, Web-ELAN Technische Handleiding Elektronisch Aanleveren, Aanwijzingen bewaarders, Aanwijzingen Schepen/luchtv., Rv art. 505, BW1, BW2, BW3: 89, 15A, 260, 84, 301, BW4, BW5 Art 14, BW6 Art. 252, BW7 Art 3, 900, BW7A 1655 e.v.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

De betreffende persoonsgegevens staan op een gewaarmerkte kopie legitimatiebewijs om adhv dit bewijs de identiteit van de eigenaar vast te stellen. Dit staat in verhouding tot het doel en er kan niet met minder gegevens worden volstaan.

c. BRK, BRK Inzage, BRK Levering

Akteverwerking onroerend goed. Het gaat dan om geboorteplaats en adellijke titels / predicaaten.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- Geboorteplaats
- Adellijke titels / predicaaten

Grondslag en doelbinding: Wettelijke grondslag: Kadasterwet artikel 18 lid 1-sub 1, BW 3:20. Het Kadaster opereert binnen de beleidskaders die in formele wetten zijn verankerd, in het bijzonder de Kadasterwet (Wet van 3 mei 1989, Stb. 186 houdende regelen met betrekking tot de openbare registers voor registergoederen, alsmede met betrekking tot het kadaster).

De gegevensverwerkingen zijn gebaseerd op de Kadasterwet. In Artikel 2a worden de doeleinden vastgelegd:

- a. de bevordering van de rechtszekerheid ten aanzien van registergoederen:
 1. 1°. in het rechtsverkeer
 2. 2°. in het economisch verkeer
 3. 3°. in het bestuurlijk verkeer tussen burgers en bestuursorganen
- b. de bevordering van een doelmatige geo-informatie-infrastructuur
- c. een doelmatige informatievoorziening van de overheid ten behoeve van de goede vervulling van publiekrechtelijke taken en de nakoming van wettelijke verplichtingen door bestuursorganen, en
- d. ondersteuning en bevordering van de economische activiteiten.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

In artikel 18 van de Kadasterwet is opgenomen aan welke vereisten een ingeschreven stuk moet voldoen. Dit betreft het registreren van de persoonsgegevens o.a. geboorteplaats. Bij het ontsluiten/verstrekken van de persoonsgegevens wordt het Verstrektingsbeleid en het Afwegingskader Kadaster gehanteerd. Hierbij wordt gekeken naar de Kadaster doelbinding in overeenstemming met KW art. 2a en de wettelijke taken in overeenstemming met KW art. 3.

d. KPR als onderdeel van BRK

KPR (onderdeel van de BRK) is de centrale database met persoonsregistraties voor natuurlijke en niet natuurlijke personen. De natuurlijke personen zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan de BRP door een uniek identificatienummer. Rechtspersonen zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan het Nieuw Handelsregister. In Koers worden de personalia uit de akte vertoetst en vervolgens naar KPR gestuurd.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Adellijke titel

Grondslag en doelbinding: Kadasterwet en Kadasterbesluit

Proportionaliteit en subsidiariteit:

In artikel 18 van de Kadasterwet is opgenomen aan welke vereisten een ingeschreven stuk moet voldoen. Dit betreft het registreren van de persoonsgegevens o.a.

geboorteplaats. Bij het ontsluiten/verstrekken van de persoonsgegevens wordt het Verstrektingsbeleid en het Afwegingskader Kadaster gehanteerd. Hierbij wordt gekeken naar de Kadaster doelbinding in overeenstemming met KW art. 2a en de wettelijke taken in overeenstemming met KW art. 3.

e. Afhandelen Kadastrale meetpost
Verificatiemeting.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats (via VOG en kopie geldig legitimatiebewijs).

Grondslag en doelbinding: Burgerlijk Wetboek, Wet op de identificatieplicht en Fiscale wetgeving.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Dit persoonsgegeven wordt ingezien tijdens het identificeren van de rechthebbende. Er vindt geen vastlegging van gegevens plaats.

f. Gebiedsinrichting
Gebiedsinrichting wettelijke herverkaveling

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats

Grondslag en doelbinding: Kadasterwet (in artikel 18 van de Kadasterwet is opgenomen aan welke vereisten een ingeschreven stuk moet voldoen. Dit betreft het registeren van de persoonsgegevens o.a. geboorteplaats), Wet Inrichting Landelijk Gebied, Algemene Wet Bestuursrecht, Provinciewet, Wet op het Notarisambt, Belastingwet, Wet algemene bepaling Burgerservicenummer.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

In artikel 18 van de Kadasterwet is opgenomen aan welke vereisten een ingeschreven stuk moet voldoen. Dit betreft het registeren van de persoonsgegevens o.a. geboorteplaats.

g. Maatwerk & Advies producten

Het verstrekken van maatwerkproducten en/of geselecteerde datasets aan publieke en private partijen.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats
- ii. Nationaliteit
- iii. Domicilie adres

Grondslag en doelbinding: Kadasterwet artikel 2a

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Bij het verstrekken van de persoonsgegevens wordt het Verstrektingsbeleid en het Afwegingskader Kadaster gevolgd, hierbij wordt getoetst op o.a. doelbinding volgens KW 2a en dataminimalisatie. Daarnaast worden maatwerkproducten voorafgaand aan de verstrekking getoetst bij een multidisciplinair team, zodat het verstrekken van de maatwerk product compliant is aan de geldende wet- en regelgeving. De FG en juridische specialisten zijn vertegenwoordigd in dit team. De verstrekking van deze maatwerkproducten en/of geselecteerde datasets vindt alleen plaats indien het doeleinde van de afnemer in overeenstemming is met de Kadasterdoeleinden zoals opgenomen in Kadasterwet artikel 2a.

h. Inhuur

Van externe kandidaten.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats: wordt niet vastgelegd, wordt wel getoond bij identiteitsvaststelling).
- ii. Nationaliteit: wordt niet vastgelegd, wordt wel getoond bij identiteitsvaststelling.

Grondslag en doelbinding: Wettelijke grondslag: Burgerlijk Wetboek, Wet op de identificatieplicht en Fiscale wetgeving.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Er worden geen gegevens vastgelegd bij de identificatie. Hiermee wordt voldaan het proportionaliteits- en subsidiariteitsprincipe.

i. Werving en Selectie

Van sollicitanten.

CV's worden tijdelijk verwerkt in het sollicitatieproces.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats (via CV). CV's worden tijdelijk verwerkt in het sollicitatieproces.

Grondslag en doelbinding: Toestemming van betrokkene.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

De grondslag toestemming maakt dat het doel niet met andere persoonsgegevens kan worden bereikt. De verwerkte gegevens staan in verhouding tot het doel van de verwerking.

j. Personeel

Bij indiensttreding, opbouw en beheer van personeelsdossiers.

Afkomstgerelateerde gegevens die worden verwerkt betreffen:

- i. Geboorteplaats en

- ii. Nationaliteit (via VOG en kopie geldig legitimatiebewijs).

Grondslag en doelbinding: wettelijke verplichting, namelijk op basis van het Burgerlijk Wetboek, Wet op de identificatieplicht en Fiscale wetgeving (artikel 28 Wet op de Loonbelasting).

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Beide gegevens staan op het legitimatiebewijs. De verplichting om een kopie op te nemen van het legitimatie bewijs volgt uit artikel 28 van de Wet op Loonbelasting.

- k. Afscherming persoonsgegevens en Rechten van Betrokkene verzoeken

Bij beide verzoeken wordt voor de identiteit vaststelling een (kopie) legitimatie getoond waarop de geboorteplaats is in te zien. De kopie legitimatiebewijzen worden niet opgeslagen en na vaststelling identiteit vernietigd. Tevens worden de persoonsgegevens niet vastgelegd.

Grondslag: wettelijke verplichting AVG artikel 11 lid 2 en artikel 12 lid 1. Algemene Maatregel van Bestuur Afscherming Persoonsgegevens. Kadasterbesluit artikel 37a.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

De wettelijke grondslag maakt dat het doel niet met andere persoonsgegevens kan worden bereikt. De verwerkte gegevens staan in verhouding tot het doel van de verwerking.